

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL

Cluj, Str. Baron L. Pop 10
TELEFON: 1-77
Éjeli telefon (nyomda) 2-02
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre... 1150 Lei
Félévre... 600
Negyedévre... 320
Egy hónapra... 100
XI. évfolyam * 53. szám
1928 március 4 Vasár
* 5188 Adar 12

Cenzurat: Suciá

KELET

3181 Dl. Ramasetter Róbert Budapest
Diszter 2. II. 8.

KELET POLITIKAI NAPILAP

SANTO LA LEGIOB SORBORSZE

Kohn és Friedmann a vádlottak padján

A felmentő verdikt elhangzott és ez nyilván azt jelenti, hogy a hadbírósg ártatlannak találta a rombolás és veredések bűnében azokat a diáktiszteket...

annyi Friedmann nevű mészáros, hogy a szorgos rendőri kutatás ki ne tudná közülük keresni azokat, akik az emlére...

Miért sötétlőn Kohn és Friedmann a két mészároslegény nyugodtan Nagyvárad utcáin, ha az ő felkijáratásuk a szard az egész zavargás. Adják ki nekik az elfogató-parancsot és mondjanak ki fejükre ítéletet, hiszen végeredményben...

UI ÉKSZERÜZLET FENYŐ HERMANN
óra és ékszer tizlet
Cluj, Piata Unirii 23
Dus raktár a legmodernebb óra ékszer és dísz tárgyakkal.
Szoli a kiszolgálásért a cég régi jó hírneve
TELJES GARANCIÁT NYUJT.

Ujra leszállítják az amerikai bevándorlási kvótát

Egy évig a régi kvóta marad érvényben

Washington, márc. 3. Coolidge elnök a napokban küldte át a kongresszusnak a revidált bevándorlási kvótáról szóló memorandumot. A mostani helyzet az, hogy az Angliából és Észak-Írországból bevándorlók kvótáját tíz százalékkal lecsökkentik...

litották le. A svédok közül eddig 9000-re mehetőek az Unio területére, az új javaslat szerint már csak 3999-en. A norvégok kvótáját 6453-ról 2403-ra csökkentik. Ezzel szemben az angol honosok eddigi 34000-es kvótáját 63804-re emelték föl. Eddig 164.667 volt az összes bevándorlási kvóta...

ségfrontban és tömören állanak egymás mellett ebben a kérdésben és minden körülmények között megakarják akadályozni, hogy a javaslat törvényerőre emelkedjen. Shipstead szenátor egyébként a bevándorlási törvénynek alapelvét — a nemzeti eredet klausuláját — teljesen törölnéni akarja. Parlamentnél még véleménye szerint ott aligha lehet majd keresztülvinni, ellenben valószínű, hogy az új kvóták életbeléttetését el fogják halasztani egy évre.

A kormány megbánta a Resicával és a Franco Romanával kötött szerződéseket

Bratlanu Vintila személyesen fogja irányítani a fémipari vámtörvényszék munkálatait

(Bucuresti-Bukarest, március 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) Beavatott körökben napok óta egyébről sem beszélnek, mint Bratlanu Vintila miniszterelnöknek azon állítólagos szándékáról, hogy felbontja a Resicával és a Franco Romana társasággal kötött vasuti szerződéseket, amelyek ellen az egész ország közvéleménye hangosan tiltakozott és egyöntetűen folalt állást. A miniszterelnök állítólag rájött arra, hogy

tudná beszerezni. Tudvalevő, hogy a Resicával kötött szerződés szoros összefüggésben van a vámtarifa fémipari tételeinek küszöbön álló revíziójával. Ez a magyarázata annak, hogy a miniszterelnök sürgősen magához hívta Tancred Constantinescu és G. Cipaiant, akikkel a legaprólékosabban megbeszélte, hogy a fémipari cikkek vámtételeinek megállapítása milyen alapon történjék. A megbeszélés alapján Bratlanu Vintila személyesen meg fog jelenni a legfőbb vámbizottság hétfői ülésén, hogy megadja a vámrevízió kereténélre vonatkozó utasításait. Hir szerint,

ben azon az állásponton van, hogy a vasuti anyagok vámját nem lehet 30 százaléknál jobban leszállítani, annak ellenére, hogy a jelenlegi vámtörvény 100 százalékkal haladja meg a külföldi anyagok árát. Cipaiant viszont azt kívánja, hogy a mezőgazdasági gépek és szerszámok behozatali vámját teljesen töröljék el.

a Resicának adott ötmilliárdos vasuti anyagmegrendelés, valamint a Franco Romanának adott egymilliárdos javítási koncesszió nemcsak azokat az iparvállalatokat érinti súlyosan, amelyekből a munkálat megvonták, hanem magát az államot is,

a vasuti anyagok importvámjával egyidejűleg csökkenteni fogják a mezőgazdasági gépek és szerszámok behozatali illetékét is.

Más oldalról azt állítják, hogy a köf szerződés ratifikálására vonatkozó törvényjavaslatokat a kormány nem fogja visszavonni, hanem a Resicával kötött szerződésben megállapított árakat az importvámok csökkentésével arányban le fogják szállítani. Hasonlóképpen ratifikálni fogják az új formájában a Franco Romanával kötött szerződést is, de az erre vonatkozó törvényjavaslatot csak összettel terjesztik a parlament elé, miután az árak kalkulációs bázisát módosítani fogják. A köf szerződés ügyében egyébként az ellenzék több interpellációt készült betérjeszteni.

amely a CFR részére szükséges anyagokat és javításokat sokkal olcsóbban

Tancred Constantinescu ebben a kérdés-

Vasárnapi előadások a Magyar Színházban
3-kor: Mesék az írógépről. (Operette-ujdonság, olcsó helyárak)
Fél 6-kor: Krétakör (Kínai ujdonság)
Fél 9-kor: Nászéjszaka (Párisi operette ujdonság)

Kézimunka
harsnya, rövidáru
Succ. Carol Neumann
Reg. Maria 10. Cluj. Amitté rendezés

Örösör Cluj

Purim hetében adjuk a schlachmonesz megváltást Palesztina földjéért.

Dr. Nahum Goldmann nagyváradai előadása

A nagyváradai Keren Hajjeszód kampany befejezése

Február elején indult meg Nagyváradon, a Pro Palesztina Liga és Keren Hajjeszód bizottság tagjainak segítségével, dr. Zwi Willenski jeruzsálemi orvos, a Keren Hajjeszód direktóriumának delegátusának vezetésével az ezévi akció. Az akció során a bizottság tagjai sok száz nagyváradai zsidót látogattak meg, akiket sikerült megnyerniök a palesztinai újjáépítómunka híveinek. E munkában különösen kivették részüket dr. Bártos Imre, Katz Rudolf, dr. Kohányi Rezső, Leitner Zoltán, dr. Weimann Jenőné, Winkler Mórné, Katz Rudolfiné és Blum Zsigmond főtitkár. Bár az elért eredmény távolról sem kielégítő és nem fejezi ki a nagyváradai zsidóság teherbírást és igazi érzelmeit ezen egyszerű zsidó ügygel szemben, mégis például szolgálhat az a súlyos gazdasági nehézségekkel küzdő Erdély többi városai zsidó lakosságának.

Az akció befejezéséért a váradai Pro Palesztina Liga és a Keren Hajjeszód bizottság egy nagyszabású Palesztina manifesztációt rendezett, amelynek kiugró eseménye dr. Nahum Goldmann előadása volt. Dr. Nahum Goldmann „Vallás-e, vagy faj a zsidóság?” sokat vitatott problémáját választotta előadása témájául. Az előadó a szónoki művészet minden kellékével felszerelt másfél órási beszédében pozitorjává zúta mindazokat az argumetumokat, amelyeket „a zsidóság csak vallás” profétái használtak utonítelen. A biztoskezü anatómus és boncolásával szedte szét a zsidóság legsúlyosabb problémáit és érveinek meggyőző erejével, a legnehezebb tudományos tételek világos és népszerű beállításával világított be mindazokba a kérdésekbe, amelyek évszázadok óta foglalkoztatták a zsidó és nem zsidó tudósok és tudakosok nagyszámú seregét. A minduntalan felhangzó tetszésnyilvánításoktól megszakított előadás lenyűgözte a hallgatóságot és a beszéd végeztével a közönség még percekig helyén maradt, mintha az érvek pörölyesapásai helyébe szögezték volna. Objektíve megállapíthatjuk, hogy zsidó kérdésekről az utóbbi években Nagyváradon jobbnáljobb szónokok által elég sűrűn tartott előadások közül, talán egyiknek sem volt oly mély hatása, mint dr. Nahum Goldmanné.

Dr. Nahum Goldmann pénteken Kolozsvárra érkezett és vasárnap este fél kettő órákor a Kereskedelmi és Ipar-kamara dísztermében (Calea Victoriei 51) fogja egyetlen előadását megtartani.

A Maszkafej-Szappan

A marseilli C. FERRIER & CIE cég kitűnő gyártmánya elismerten a világ legjobb szappanai.

Minden darab szappanon rajta van a maszkafej mint fentebb látható és a gyárnak neve:

C. FERRIER & CIE. in Marseille Mindenütt kapható Óvakodjunk utánzatoktól!

Urania mozgó MACISTE közkedvelt akrobata

Erdők királya

legújabb nagyszámú filmében. Monopol Film utazó Vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel Matiné. — Jegyek ára 15 lei

Voronovtól válik a felesége

A válókereset szerint a megfiatalítás professzora két éve elhanyagolja feleségét

(Berlín, márc. 3. Az Uj Kelet tud.) A Lokalanzeiger jelenti Párisból, hogy Voronov tanár felesége válókeresetet nyújtott be férje ellen. A válókeresetben Voronovné arra hivatkozik, hogy férje már két éve Cannes-ban él és kizárólag tudományos kísérleteinek szenteli minden idejét, míg őt Párisban hagyta és teljesen elhanyagolja. Párisban nagy érdeklődéssel tekintenek a válóper tárgyalása és annak kimenetelére. Voronov ellenfelei már most igyekeznek kihasználni a válókeresetet a professzor ellen annak bebizonyításánál, hogy Voronov megfiatalítási eljárása nem egyéb ügyes humbugnál és ennek bizonyítására most legújabb érvelést próbálják felhozni, hogy a megfiatalítás apostola két éve már a saját feleségét is elhanyagolja.

tenek a válóper tárgyalása és annak kimenetelére. Voronov ellenfelei már most igyekeznek kihasználni a válókeresetet a professzor ellen annak bebizonyításánál, hogy Voronov megfiatalítási eljárása nem egyéb ügyes humbugnál és ennek bizonyítására most legújabb érvelést próbálják felhozni, hogy a megfiatalítás apostola két éve már a saját feleségét is elhanyagolja.

A kereskedelmi kamarák szövetsége irtóhadjáratot indít a zugbiztosítók ellen

(Bucuresti-Bukarest, márc. 3. Az Uj Kelet tud.) Két-három év óta, a kereskedelmi lehetőségek egyre nagyobb mértékben való leromlásával párhuzamosan gombamódra jelentek meg az egész országban a különböző nevű és célkitűzésű biztosítótársaságok. A társaságok legtöbbje ismeretlen emberek alapítása, kizárólag azaz: a célzattal, hogy

A törpebiztosítók fosztogató működése már régóta foglalkoztatja a komoly intézeteket, amelyek a legutóbb megtartott igazgatói értekezleten el is határozták, hogy erőlyes intézkedéseket fognak kérni illetékes helyen az illegális konkurenciával dolgozó zugbiztosítók ellen. Most azután a kereskedelmi és iparkamarák szövetségének igazgatósága tárgyalta le ezt a fontos kérdést, és elhatározta, hogy

a hiszékeny közönség nyereségvesztés, végyának kihasználásával működő kárócsoljanak össze minden ellen-szolgáltatás nélkül.

a kölcsönösségi alapon működő biztosítók ellen a legszigorúbb rendszabályokat fogja alkalmazni.

Legalább husz ilyen törpe biztosítótársaság létesült, amelyek haláleset ellen, házasság esetére, vagy katonai szolgálat idejére százezer lej erejéig biztosítják be mindazokat, akik tekintélyes beiratkozási díjakat és eseti járulékokat hajlandók éventen keresztül korlátlan összegben fizetni. Ezek a nagy reklámmal dolgozó társaságok azonban még eddig

Ennek érdekében a kamarák szövetsége bizottságot létesített, amely összegyűjti az anyagot a zugbiztosítók garázdalkodásairól és annak alapján fog javaslatot tenni a pénzügyminiszternek és a kereskedelemügyi miniszternek a zugbiztosítók ellen fogandó intézkedésekről. A kamarák szövetsége kérni fogja, hogy

egyetlen esetben sem fizették ki az esedékes összegeket

a kormány ne adjon ki újabb engedélyt ilyen társaságok alapítására, viszont a már működő társaságoktól anyagi garanciát kérjen annak biztosításául, hogy nem fogják a közönséget becsapni.

és legutóbb is bünyvadi eljárás indult meg egy regáli létezet ellen, miután egy elsőrangú matematikus megállapította, hogy a hirdelt feltételek mellett a társaság képtelen kötelezettségeinek eleget tenni és így a díjak szedése nem egyéb, mint csalás.

Különbösen is a kereskedelemügyi minisztériumban már készült egy törvényjavaslat a kölcsönösségi alapon működő biztosítók felosztatásáról.

SELECT MOZGO

Nagy sikerrel folytatja

Asszony és ördög

bemutatóját, Sudermann „Egyszer volt...” c. regénye nyomán. Főszerepben: John Gilbert, Grete Garbo, Lars Hanson

Monopol Fanamet

A Thyl Uilenspiegel szobra előtt

Impozáns ünnepségek Charles de Coster 100-adik születésnapja alkalmából

(Brüsszel, március 3. Az Uj Kelet tud.) Szoborleleplezés. Ünnepségek. Múltkor beszédek. Jelen a Kultuszminiszter, a corps diplomatique és óriási tömeg. Brüsszel fővárosa, a kies fekvésű Elsőné zarándokhely lett a szó legnemesebb értelmében. Nagy lelkesedés tartja ráadásban a hatalmas tömegeket. Mindenki nek szemében könyv csillog, amikor a lepel lehull. Örömkönnye és a szomorúság könnyei. Néhányan mosolyogva gondolnak egy nagy világtérkép huncutkodására, mások pedig a hontalan fényes kiserőségeire. A szobron egy jóságos anyó dírogatja Uuilenspiegel szomorú arcát. A szerző pedig, akinek agyában az Uuilenspiegel legenda megszületett, hogy belőle örökértékű eposz, a tragédia és komédia szintézisét teremtsen meg, színyen húzódik egy sarokba és onnan nézi Uuilenspiegel delegetését.

A szobor sok esztendőig állott valahol egy belga temetőben, míg méltó helyet nyújthattak neki és a világ láttára leleplezhettek. Belgium boldog, hogy nagy fiának végre szobrot állított. Charles de Coster szobra előtt meghajol az egész világ.

A legendák a nép fantáziájának álmából születnek. És a legenda rendszerint meg is felel a nép óhajának. Ugy alakul, ahogy azt látjuk. A nép képelete egy egész világot teremt. Késő utódoi áhitattal gondolnak a legendához, de annyiszor megnevetik, megrikálják és századok generációt.

Ma egy nagy legenda teremtőjét vagy inkább újjáteremtőjét ünnepli mindenki. A Thyl Uilenspiegel legendája ott szerepel a nép ajkán, a flamand és hollandus, a wall és frizlandi egyforma szeretettel simogatja Thyl Uilenspiegel és Lamme de Goedzak emlékeit, míg könnyű táruk a relikviák nagy tömegeit gyűjtögetik és egyetemeken napokig tartanak erről speciális előadásokat. Flandriai gyermekek nagy mehabódottsággal mesélnek szüleiknek arról, amit tanítójuktól, a derék „csirkefogó”-tól hallottak.

A tizenharmadik század egyik költője már feljegyzéseket hagyott hátra Uuilenspiegel alakjáról. Ki tudja, a legenda talán még ennél is régiebb. A flamand népelet egyik nagyfontosságú legendájának alakja volt, amely a századok folyamán mind legendaribb és kedvesebb lett.

Mi is a lényege ennek a legendának? Flandria és Hollandia hosszú századokon keresztül volt elnyomva, jobban, mint a föld bármely más népe. Ebből az elnyomatásból született meg a legenda, amely egy elnyomott nép érzésvilágát szimbolizálja. A legenda alakja tolmácsolja mindazokat az érzéseket, amelyeket a flamand és holland nép táplált elnyomói iránt. A nyolcvaneves háború idején nagyon terjedt ez a legenda, s a szabadságharc pillanatnyi reményességét és hosszú bánatai sok értéket vitték bele ebbe a mondába, amely a hősi harc és hősi türes megrázó dokumentuma...

És Charles de Coster, a flamandul gondolkodó, de franciául író költő ezt a legendát vette motívumnak az erkölcsi és szellemi elnyomatás korában, a tizenkilencedik században. A legenda pompás feldolgozásban készült el, maga De Coster tudta, érezte, hogy nagyot maradandó alkotott de mások nem akarták ezt be látni. A nagy mű nem tudott megjelenni. Hosszu evekig a fiókjában kell rejtsen grandiózus művek, amelyen közel öt évig dolgozott és a költő, zsenialitásnak teljes tudatában a korányhoz fordult, hogy segítenék műve kiadását. A kormány mindössze 25 példány vásárlását segíti elő, 1200 frank értékben.

Az idő azonban megbosszulta Costert. Rövidesen rájöttek, hogy ez a kis szürke költő a tizenkilencedik század legjobb

elektromos lyek — id lyással van lényező me ve a rap l egy 11 éve idő cialt va pontiuk. H jenzák ki, ptásra jut

A kul

A biz

(Bucures Kelet tud.) miniszteri határozta a a-karbésné községek okozott kár deidőlt a ügyosztály halaskérlet világoztást adata föleg annyira a tiv, mint

Elle ma dan Paál eljár belül állan jövő

(Bucures Kelet tud.) dariu napi ri a lemes akadályozás Elnök k rend előtti vidre. Scapiens két tíz ál sék fel ujt

Czacliv gi listátr raszlokat Duca be ben az ú azonban v fogják az rendezni. Bulez nek felha Rauca-l vadi felje ellenfelei. gesztését. akarja ma

Ha

szaag árut, kö lényt kabátó ban és

S cégnél, nand é

1928 március 4
Öldjéért.

enspiegel
előtt

Charles de Coster
Az Uj Kelet tud.
Munkatársunk, a kultuszminiszter, a nagy oráni tömeges fekvésű Első és a legnemesebb és a legkedvesebb tartja a szomszédok. Mindenki a világ, amikor a levek és a szomorú mosolygva gondban a hirtelen legényron egy jóságos enspiegel szomorú akinek agyában az megszületett, hogy a tragédia és a remény meg, szarokba és onnan a világ állott valahog még méltó helyet a világ láttára boldog, hogy nagy állott. Charles de Coster hajjal az ország

szájanak almalgenda rendszerint hajnal. Ugy a nap képeleté. Késő utolsó legendahőse, aki megrikatta a

teremtője, vagy ünnepl minden a legendája a flamand és hollandi egyforma a enspiegel és a világ, míg könyv a legényron a napokig tartanak a flamand a többséggel a amit tanulója a hallottak.

ad egyik költője a hátra. Ugy a legenda a flamand a legényron a legendák a vadok folyamán kedvesebb fél.

a legendák a hosszú századok óta, jobban a nepe. Ebből a meg a legenda a észvilág a alakja tolmáskéket, amelye a nép táplált a neves háború a legenda, s a a reményesülteket értéket vitték a hely a hár har

mentuma... flamandul gonkötés az a a az erkölcsi a ban, a tizenkét legenda pompás maga De Coster a, maradandó akarták ezt be adott megjelenében kell rejben közel a a, zsenialitás a reményhez forrad kiadását A a vájárka értékben. szultta Coster a a kis szürke azad legjobb

elektromos változások mellett tehát, melyek — időjárásunkra elhatározó befolyással vannak, igen figyelembe veendő tényező meteorológiai viszonyainkra nézve a nap hőszugárzó ereje. A napfoltok egy tí éves periódust mutatnak, amely idő alatt van egy maximum és minimum pontjuk. Ha ezt a tény egy számmal jelezük ki, úgy arra az érdekes megállapításra jutunk, hogy 1927 év februárjában

ban éppen kétszerannyi napfolt volt, mint az idén. Számmal kifejezve, ugyanis a naptevékenység 1928 februárjában 80, míg 1927 februárjában mindössze 37 volt. A napokban végzett megfigyeléseim pedig arról tanuskodnak, hogy ez a szám általában fogyóban van. Ez is amellett bizonyítja, hogy a naptevékenység csökken és valószínű az, hogy a hideg időjárásra ez is nagy befolyással van.

— Bármiképpen is van — fejezte be felvilágosításait infonátorunk — mert sajnos, a szigorú télnek igazi és végökát a meteorológia tudománya ma még pontosan megállapítani nem tudja — az időjárásat regisztráló készülékek a legutóbbi évtizedben megmozdítottak és alapos a reményünk, hogy ez a tavasz érkezését jelent, amit bizony már mindnyájan nagyon nehezen várunk.

Pădeleanu és Starrac lesznek a kultuszminiszteri kárbecslőbizottság tagjai

A bizottság a jövő hét folyamán elkészül munkájával

(Bucuresti-Bukarest, márc. 3. Az Uj Kelet tud.) Jelentették, hogy a kultuszminisztérium egy bizottság kiküldését határozta el, amely felülvizsgálja azokat a kárbecsléseket, amelyeket az egyes hitközségek nyújtottak be a kegyesekben okozott károkról. Munkatársunk ma érdeklődött a kultuszminisztérium illetékes ügyosztályánál a bizottság feladatát és felállítását illetően, ahonnan azt a felvilágosítást kapta, hogy a bizottság feladata főleg adminisztratív jellegű és nem annyira a hitközségi kárbecslés kvalitativ, mint kvantitativ adatainak ellenőrzésére irányul. Arra a kérdésünkre, hogy kiként gondolja a minisztérium ezt az ellenőrzést technikailag keresztülvinni, azt a választ kaptuk, hogy az egyes hitközségeknél fekvő leltárakat fogják alapul venni. Munkatársunk ama ellenjavasárra, hogy a hitközségek nem igen szoktak templomaik kegyeskeresztereseit leltárba foglalni, azt a megnyugtató kijelentést kapta, hogy ebben az esetben a rabbi-nátusok tanuvalomásai fogják helyettesíteni a leltárakat.

A kiküldött bizottság összetételére vonatkozólag munkatársunk ma közvetlenül Lepadatu kultuszminiszterhez fordult felvilágosításért, aki kijelentette, hogy a bizottság mindössze két tagból fog állni és tagjai valószínűleg Pădeleanu kultuszminisztériumi vezérigazgató és Starrac közigazgatási vezérfelügyelő. A bizottságnak a kultuszminiszter kijelentése szerint már a jövőhét folyamán jelentést kell tennie munkájának eredményéről, hogy a minisztérium haladéktalanul intézkedhessen a hitközségeket ért károk végleges megtérítése iránt.

Ellenzéki pergőtűz a kamarában a gabonastandardizálási javaslat ellen

Paál Árpád dr. a kényszeregyezési eljárás visszaállítását követeli. Duca belügyminiszter bejelentette, hogy az állampolgársági panaszokat csak a jövő ülészekben fogja a parlament letárgyalni

(Bucuresti-Bukarest, márc. 3. Az Uj Kelet tud.) A kamara mai ülésén Brudariu napirend előtti felszólalásában kéri a lemes megyei agrárvisztaelek megakadályozását. Blöck kéri a képviselőket, hogy napirend előtti mondanivalóikat fogják rövidre. Scupieski kéri, hogy a Collea kórház két ház által elpusztított klinikáját építsék fel újból.

Paál Árpád kéri, hogy a kényszeregyezés eltörlésére vonatkozó minisztériumi határozatot fűggeszék fel, mert a csődök tönkreteszik a kereskedelmet. D. R. Ioanitzescu panaszkodik a tulceani prefektus ellen, aki megakadályozza a parasztoakat, hogy a galai gyűlésre mehessenek. Duca belügyminiszter megnyugtálja, hogy utasítást adott a gyűlések szabadságának teljes biztosítására. Telefonjelentést kér a Ioanitzescu által felhozott ügyre vonatkozólag.

Az állampolgársági listák Cauciu kéri, hogy az állampolgársági listákról kimaradt besszarábiai parasztoakat vegyék fel a listákra. Duca belügyminiszter közli, hogy ebben az ügyben már tett intézkedéseket, azonban véglegesen a jövő ülészekben fogják az ezzel összefüggő problémákat rendezni. Buletz kéri a katonaság munkakerejének felhasználását az utjavításoknál. Ravea-Raveanu közli, hogy több bűnvádi feljelentéssel zaklatják őt politikai ellenfelei. Kéri mentelmi jogának felfüggesztését, mert a vádak alól tisztázni akarja magát.

A gabonastandardizálás ellen. Ezután folytatták a gabonastandardizálásról szóló vitát. Mihalache szerint a gabona standardizálása a nemzeti parasztpárt programjában foglaltatik, de a betervezett javaslat nem javít a helyzeten. Ismerteti az amerikai rendszert, amelyet a leghelyesebbnek tart. Nálunk ezt nem lehet azonban alkalmazni, hanem csak a legfejlettebb mezőgazdasággal bíró államokban. Nem bízik az alakítandó részvénytársaságokban, mert azok liberális érdekeket fognak képviselni, nem pedig a parasztság javát. A CFR nem képes a szállítását jól és olcsón eszközölni. Kanadában, ahol középbirtokosok vannak, lehetetlen ezt a rendszert fenntartani, nálunk azonban teljesen elhibázott dolog volna ugy csinálni, ahogy a liberálisok akarják. Willer József dr. szerint a javaslat nem felel meg az ország reális szükségleteinek. A magyar uralom alatt beraktározási részvénytársaságokat létesítettek, amelyek szintén rossz eredményt mutattak fel. Nem vagyunk felkészülve olyan gazdasági helyzetre, aminőt a javaslat feltételez. A törvényjavaslatot még vita alapjául sem fogadhatja el. Kreuter sváb képviselő kifejti, hogy a törvényjavaslat nem oldja meg a mezőgazdaság problémáit és előbb más bajokat kellett volna orvosolni, amelyek a földmivelést sújtják, azután lehet csak a

töbftermeléssel foglalkozni. A külföldi hasonló szervezeteknek hatalmas tőkek állanak rendelkezésre, amelyek felvehetik a versenyt Európa nagy magtáraival és megfelelő áron tudják tartani az árukat. Követeli, hogy kereskedelmi konvenciókkal szabályozzák a külföldi versenyt, követeli a termelés támogatását és javítását. A nemzeti parasztpárt parlamenti ta-

A görögkatolikus egyház március 11-én tiltakozó nagygyűlést tart Kolozsváron

(Cluj-Kolozsvár, márc. 3. Az Uj Kelet tud.) Több ízben megemlékezett az Uj Kelet arról a már veszedelmes méreteket öltő harcokról, amely az új kultuszörvényjavaslat miatt a görög katolikus és görög keleti egyházak között megindult. Az ország közvéleménye által nagy tiltakozással fogadott javaslatot azonban a legutóbbi minisztériumi teljes egészében elfogadta, ami még jobban kiélezte az egymással szembenálló két felekezet közötti ellentéteket. Amint azt már az

Uj Kelet megírta, a görög katolikus egyház a legelkeseredettebb küzdelmet akarja megvívni jogainak biztosítása érdekében. Erre mutat az is, hogy a görög katolikusok hatalmas elánnal már megkezdtek a törvény ellen való kampányt, amelynek első fordulóját Balázsfalván és Dicsőszentmártonban zajlott le. Balázsfalván ma a görög katolikus egyház papi és világi vezetői pártállásra való különbség nélkül rögtönzött gyűlést tartottak, amelyen igen fontos döntéseket

BUDAPESTI Nemzetközi Vásár

1928
április 28-tól május 7-ig

Kereskedőknek, gazdáknak
községeknek

legjobb bevásárlási alkalma
a MAV-nál oda-vissza,
a CFR-nél avisszautazás-
nál 50%-os utazási kedvezmény.

Vízummentes határátlépés

Részletes felvilágosítás és vásárigazgatói kapható Budapesten a Vásárodánál, V. Akadémia-utca 8.

Bucuresti: M. kir. követség. — Arad, Braşov, Cernăuţi, Cluj, Deva, Târgu-Mureş: kereskedelmi és iparkamarák. — Bistriţa: Laurentzi János bányáros. — Carci-Mare: Băntă M. ksa. — Dej: Sz. J. László fűszerkereskedő. — Dicioşanmartin: Pekry Sándor földbíró. — Oradea: Kereskedelmi Csarok. — Saumare: Gyáriparosok és munkások Szövetsége. — Turda: Patógi Sándor fűszerk.

nácsa ma ülést tartott Maniu elnöklével és Mihalache részvételével. Az ülésen az új javaslatokkal szembeni állásfoglalásról tárgyaltak. A Lupas-féle üzlet. A Lupas-féle egészségügyi szállítások ügyében kiküldött parlamenti bizottság betervezte jelentését a kamara elé, amely a hétfői ülésen valószínűleg már tárgyalás alá is veszi a jelentést. A „Politica” jelentése szerint Istrato Micescu, ismert liberális vezér kilépett pártjából bizonyos személyi nézeteltérések következtében.

Egészséges idegek
Munka kedv
Siker

vannak az

Arsenferratose

„Boehringer”

ezen könnyen emészthető vas és arsen szerves kombinációjából álló szer által biztosítva ideális erősítő szer túlerőltetett, idegesek és lábadozók számára

Arsenferratose

erősíti és megnyugtítja az idegrendszert, megóvja ez által a veszélyeztetett egészséget és az ember teljes erejét harmonikus kifejlődésre bírja

Arsenferratose tehát minden ember megbecsülhetetlen jöltevéje

Arsenferratose „Boehringer” minden gyógyszerárban és drogeriában kapható.

C. F. BOEHRINGER & SOEHNE G. m. b. H.

vegyészeti és gyógyszerügyi, Mannheim-Waldhof

Harisnyát, keztyűt, csipkét

szalagot, rövid-
áru, kötött mel-
lényt és kötött
kabátot legjob-
ban és legolcsóbban

SIPÓS

cégnél, Cluj, Calea Regele Ferdi-
nand 8 sz. alatt vásárolhat

hoztak. Elhatározta az összejevetel, hogy mindenütt helyi csoportokat alakít, melyeknek minden erejükkel küzdeni kell a javaslat ellen. Ugyancsak ma, Dicső-szentmártonban a liberális megyei elnök vezetésével gyűlést tartottak, ahol elhatározták, hogy a legalkalmasabb harcot indítják be a kultuszörvény megszüntetése ellen és semmiféle eszköztől nem fognak visszariadni a jogaitól megfosztott görög katolikus egyház érdekében.

A balázsfalvi püspökség elhatározta, hogy március 11-én Kolozsváron országos vallási nagygyűlésen fog tiltakozni a törvényjavaslat ellen. A nagygyűlésen el fogják határozni az összes vidéki szervezeteknek a tiltakozó akcióba való bevonását. Kedden a balázsfalvi püspökség újra megjeleníti lapját, az *Unirea*-t, amely már néhány év óta nem jelent meg.

Huszsorosára emelik a békebeli lakbéréket

(Bucuresti-Bukarest, március 3. Az Uj Kelet tud.) A lakbérleti szerződések meghosszabbítása ügyében kiküldött miniszteri bizottság befejezte munkáját és a minisztertanács elé terjesztette javaslatát, amely — mint már közöltük, — a 10.000 lejen aluli lakbérletek egyéves meghosszabbítását mondja ki, tehát majdnem az összes eddigi bérleteket érvénybe hagyja. A bizottság a lakbérémeletre vonatkozólag még nem döntött, de valószínű, hogy a háboru előtti bérék huszsorosában fogják az új lakbért megállapítani.

Az újságírószervezet akciója a kisebbségi újságírói szabadjegyek sérelmes szétosztása ügyében

(Cluj-Kolozsvár, március 3. Az Uj Kelet tud.) A közlekedésiügyi minisztérium az újságírói vasúti szabadjegyek szétosztásának ügyét most zárta le. A kisebbségi újságírókat a szétosztással kapcsolatban sok és súlyos sérelmek érték. E sérelmek orvoslásának kérdésével foglalkozott a kisebbségi újságírószervezet, amely elhatározta, hogy a tagjait ért méltánytalanságok revíziója érdekében céltudatos tevékenységet indít be. Az aktió első fázisaként a szervezet ma *Bratianu* Vintila miniszterelnökhez, *Dimitrescu* közlekedési miniszterhez és *Tatarescu* helybeli államtitkárhoz a következő javaslatokat intézte:

vár, Temesvár, Arad, Nagyvárad, Szatmár, Brassó egyáltalában nem részesültek tavalyi minimális jegykontingensnél is jóval alacsonyabb idejű jegymennyiségből. Kérjük ez ügyben kegyeskedjék fellélen sürgős revíziót lefolytatni szervezetünk meghívandó delegátusának bevonásával.

Kisebbségi Újságírószervezet, Szász aligazgatók.

A szervezet ezenfelül emlékirattal is fordul az említett államférfiakhoz, kifejtve a tagjait ért sérelmeket és ezt az emlékiratot az akciójába való támogató bekapcsolódás céljából eljuttatja a bukaresti társszervezetekhez is. Végül felkéri dr. *Willer* képviselőt arra, hogy ez ügyben a méltánytalanságok reparálása és a szervezet által kért revízió érdekében interpellációt terjessze elő a kamara ülésén.

Huszonhat lejt ad az állam egy kiló dohányért, amelyet 1000 lejért értékesít

A szatmármegyei dohánytermelők a pénzügyminiszterhez fordulnak orvoslásért a beváltó önkénye ellen

(Satmar-Szatmár március 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szatmári dohánytermelők tegnap népes közgyűlést tartottak, hogy egyöntetűen járjanak el azokkal a lehetetlenül igazságtalan ár-megállapításokkal szemben, amelyet a szatmári dohánybeváltó hivatal a mostani dohánybeváltásoknál tanusított. A gyűlésen, ahol egy a román és magyar, valamint a zsidó gazdák is jelentős számmal voltak képviselve, rendkívül elkeseredett hangulat uralkodott.

A felszólalók közül többen rámutattak, hogy a beváltó bizottságnak behívtatották, hogy a szatmári dohányraktárakban a kiválógatásnál a legfinomabb cigarettadohányok közé sorozták azokat a dohányfajtákat, amelyeket a beváltásnál komisz pipadohánynak megfelelő osztályú dohányként váltottak be. A hivatal 26 lejt adott annak a dohánynak kilogrammjáért, amelyből csaknem ezer lejt vesz be a dohányjövédék.

A legtöbb felszólaló azt kívánta, hogy hagyjanak föl minden további kísérlettel és indítsanak pert az állami dohányjövédék ellen azért, mert a tavalyi dohánytermelési szerződések megkötésekor egyetlen szóval sem említették a monopól emberget, hogy ebben az esztendőben más alapon történik majd a dohány bevált-

tása és így tudatosan begratták a gazdákat a termelésbe, amelyből a monopól eme jogtalan eljárása miatt a gazdáknak is, a dohánytermelésnél foglalkoztatott sok ezer munkáscsaládnak is milliókra menő kára származott.

Az idej dohánytermelési szerződések megkötéséről való tárgyalások során, a felszólalók mindannyian azt hangoztatták, hogy semmi értelme az új szerződések megkötésének. A szerződésben nem tudnak biztosítékot kapni a gazdák arra, hogy a jövő esztendőben nem-e ismétlődik meg újból az, ami az idén történt, amikor tudatosan megkárosították a gazdákat, akik a dohánytermelésre vállalkoztak. Azt proponálták a felszólalók — románok, magyarok és zsidók egyaránt — hogy az értekezlet testületileg mondja ki, hogy a gazdák ne foglalkozzanak tovább a dohánytermeléssel.

Barbul Illés Károly dr. volt prefektus igyekezett megnyugtani az elkeseredett embereket és azt javasolta, hogy mielőtt pörre mennének, tegyenek még egy kísérletet a földmiveltésiügyi és a pénzügyminiszternél, akiket táviratban kérjenek meg az igazságtalanságok orvoslására. *Barbul* dr. indítványára ki is mentla az értekezlet, hogy a perles előtt megteszi még ezt az utolsó kísérletet a kormány-

nál, ha ezt sem használ egy pert indít az állami dohányjövédék ellen. Ugyancsak dr. *Barbul* indítványára eltekintettek attól, hogy az összes gazdák köte-

lező, mondják ki a további dohánytermelés beszüntetését, hanem az új szerződések megkötésénél szabad kezet adnak a gazdáknak.

Bűnös könnyelműség idézte elő az olaszországi moztűzet

A borzalmas katasztrófa halottainak száma harminchatra emelkedett

(Milánó, márc. 3. Az Uj Kelet tud.) A moriagio-i moziégersről Trevisoból a következő újabb részleteket jelentik: A moztűz halottainak a száma 36-ra emelkedett. A holttestek teljeseleg megszűntek, úgy hogy az áldozatok közül nem lehet senkit sem felismerni. A magtárépületet, amelyben a mozielőadást tartották, már rég átalakították ilyen mutatványok céljára. A mozi vállalkozója, *Braga* marionettszínész leányával együtt fogházban van már, fia, aki a végzetes előadásban a vetítógépnél dolgozott, megszökött. A katasztrófa idején a nagy hombár egyetlen ablakán, amelyen nem volt rács, kiugrott az udvarba és a nagy pánikban sikerült kerekelt oldania. A vizsgálóbizottság megállapította, hogy a magtár, amelyet a helyiség polgármestere bocsátott rendelkezésre az előadás céljaira, a legveszélyesebb tüzfészek és bűnös könnyelműség volt benne előadást rendezni.

Egy szemtanu elbeszélése szerint, amikor abból a deszkabódéből, amely-

ben a vetítógép volt elhelyezve, az első láng kicsapott, senki sem tudta, mi történt, de egyszerre mindeki menekült s még a gyermekeket sem kímélték az emberek a rémült tolongásban. Néhány bátrabb férfi ahhoz az ablakhoz sietett, amelyen nem volt rács és ezen keresztül egyszerűen kidobták a gyermekek egy részét a keribe, utána pedig néhány nőt valóságos kihajították az ablakon. Amikor a tűzet eloltották, megdöbbentő látvány tárult azok elé, akik a romok közé léptek. Egy csomóban heverték a halottak és az áldozatok arcán a legnagyobb küzdelem nyomát lehetett felfedezni, tele voltak karmolással és véres sebekkel. *Moriagio*-ban van család, amely öt halottját gyászolja és ugyszólván minden háznak van egy halottja.

Amikor a csendőrök a mozielőadás rendezőjét elfogták, a lakosság megakart lincselni és a csendőrök csak nehezen mentették ki a feidühödött emberek elől.

Hónapok után tört ki a veszettség egy fiatalasszonyon, aki egész családját megfertőzte

(Szabadka, márc. 3. Az Uj Kelet tud.) A gondatlanság és a könnyelműség végzetes csapást zúdított egy ipolyzakkallosi gazdacsaládra. Hónapokkal ezelőtt történt, hogy *Liktor Péter* ipolyzakkallosi gazdálkodó házörző kutyája nekigrott a gazda 27 éves menyecske lányának, *Egegi Kálmánné*nak és a kezén megmaria. Faluhelyen az ilyen apróságot nem szokás felvenni és az asszony is épen csak, hogy megmosta a kutyaharapás helyét, de legkevésbé sem tett óvintézkedéseket arra az esetre, ha a kutya veszett lett volna. A házörző eb még aznap elsökött és nyomtalanul eltűnt.

rába, ahol három napig fogva tartották. A szűk ablakon át tolták be hozzá az ételt, amelyhez a dühöngő asszony hozzá sem nyúlt. A három napi fogság után roncsosá silányult a szerencsétlen teremtés. *Lemarta*, leharapdosta testéről a húst s valóságos megváltás volt számára, amikor fogsága harmadik napján kiszabadult. Ekkorra már az asszony férjén, apján, anyján és tizennyolcéves öccsén is a veszettség gyanus tünetei mutatkoztak és az orvos, akit ismét ellívtak az átokverte házhoz, nyomban intézkedett, hogy az egész családot elszállítsák a Pasteur-intézetbe.

Bélésáru szabókellék
 komplett hozzávaló kóser vaszonnal 498 L.
 Succ. *Carol Neumann*-nál, Cluj, Reg. Maria 10. **Amitté rendszer**

Aranyér Anusol-Goedecke
 Több mint 25 éve a legbiztosabban bevált. Alkalmazása egyszerű. A fájdalom azonnal megszünteti az gyógyítja a gyuladósos sebek és veres helyeket. Aralmas alkalmazzák nőknél is. Reggel és este egy-egy Suppósitótum lesz bevezetve. Minden gyógyszerárban és drogeriában kapható.
Goedecke & Co. Deutsche Bank und Export-Aktiengesellschaft, Leipzig
 Faktori: Heinrich Siebermacher, Bukarest, Str. General Berthelot 27.

— A purini megállapítást már a nagy zsinagógában tartják. A kolozsvári ortodox hitközség előjárósága közli, hogy a purini megállapítást már a nagytemplomban tartják meg felhét órákor. A rombikusokat annyira helyrehozták, hogy a közeli iseniszteleket a renovált nagy zsinagógában fogják megtartani.

Bujor Duma Géza nemzetközi zenekarvezető zenekarával minden este a **METROPOL**-ban hangversenyez. Nyitva reggel 3 óráig.

flamand költő, de egyete...
 Élete? Tel...
 kal: Akár m...
 helac. Paló...
 hátt meg. Il...
 cheni fényes...
 s onnan ind...
 élete felé. B...
 gédiák váltó...
 boldogságát...
 tolvajként sz...
 bánata, csal...
 tálkik meg...
 osztályrészü...
 zést, haldog...
 amikor elké...
 Nővérének e...
 ervált a cs...
 Nem lehetne...
 Cester ne...
 teremtet az...
 ságait neme...
 tarthatott, a...
 nagy értéke...
 cszárítottak ar...

Es

(Bucuresti Kelet tud.)
 mindig ettől...
 visszhangzik...
 doskodnak...
 és ha lehet...
 kerüljenek...
 életéből és...
 gyilkosság...
 ből. Tegnapi...
 ságok jelen...
 gették a sz...
 filmjét és m...
 ték a bestia...
 relmi duó...
 jes mezele...
 mény előtt...
 femültség...
 tervét kido...
 előzetes viz...
 ban be is fo...
 haffadás va...
 minden való...
 vő lét foly...
 resti törvén...

A büntény...
 jelenetek kö...
 állt ezekre...
 Két csendő...
 ritani a bet...
 tömegét, am...
 danunk sem...
 sorából ker...
 csak egy t...
 ték volna lá...
 Képviselek...
 tak az áldó...
 óu egy est...
 és az ügye...
 frenetikus...
 tizmusig te...
 mentoma...
 szembekönt...
 dőrszolgák...
 dedőstett...
 evők közel...
 Gatacra. A...

Gatacra a...
 vőrtelenebb...
 hipatikus...
 zeit kabát...
 moreven a...
 moreven m...
 amelynek...
 feticniül áll...
 óta. *Nicole*...
 tus és *Star*...
 rom ügyvés...
 portja szor...
 vészi izlési...
 kás választ...
 eleganciát...
 talkán, a v...
 tan a pénzt...
 követet me...

flamand költője, aki nemcsak a nemzeti, de egyetemes értéket teremtett.

Élete? Tele tragédiákkal és komédiákkal. Akár maga is egy Uilenspiegel lehetne. Palotában született, kunyhóban halt meg. Illet rá ez a mondás. A müncheni fenyves palotában élte gyermekéveit, s onnan indult el radikálisan szélsőséges élete felé. Ragyogó örömei, lesújtó tragédiák váltották fel életét, makulátlan boldogságát gonosz bánat zavargatta és tolvajként szűrődött be életébe. Szerelmi bánata, családása nagy keserűségekkel töltik meg lelkét és akkor jut neki ez az állásfoglalás, amikor pedig nagy elismerést, boldogságot, vagyont érdemelne, amikor elkészül monumentális művével. Nővéreinek egy barátját szereti, akivel együtt a családok kálváriáját járja. Nem lehetnek soha boldogok.

Coster nem a régi Thylt írta meg. Ujat teremtett, amely a régi csavargó huncutságait nemcsak pántáival borította. Sokáig tarthatott, amíg rájöttek az emberek a nagy értékre és csak évtizedek múlva eszméltek arra fel, hogy mit is kaptak ők

Costertől, a tragikus életű költőtől.

Előtte hevernek adatok értékes dokumentumok, amelyek igazolják, hogy az Uilenspiegel legenda teremtője az elnyomott országok szabadságáért küzdött, az oligarche ellen szólaltatta meg pennáját. Lengyelország újjászülése is föltalozta és léle telhelően írt ezekről a kérdésekről. Tehát nem elfogott lokalpatriotizmus szüleménye az Uilenspiegel, hanem a nemzeti, az emberek szabadsága inspirálta őt.

A belga kultuszminiszter felsorolja mindazokat a műveket, amelyekért Charles de Coster írt, de amelyek értékét messze felülmúlja az Uilenspiegel. Huysmann miniszter szorgos Coster kutató és meg gyermekkori verseket, novellákat is fedezett fel, amelyek közt még csak ezután fogják felfedezni az egyetemes jrodalmi értékeket.

Még vannak számosan, akik azt állítják, hogy Coster flamand nyelven írta

Thyl Uilenspiegel. Fellevésük jogos, hiszen ha az ember francia nyelven olvassa, akkor az az impresszió, mintha fordítás lenne. Sok évtizedig a brüsszeli akadémián erről vitalkoztak és a felhalmozott anyag végképen meggyőzött mindenkit arról, hogy Coster franciául írt. Mert Belgiumban nagyon sok költő írt franciául, míg gondolatmenete hamisítatlan flamand volt. A híres lirai költő, Emale Verhaeren, szintén franciául írt és flamandul gondolkodott. Coster azért mégis a flamand nép büszkesége, ezt még a legszélsőségesebb belga-francia nemzetek is vallják. Párisban is elismerték.

Coster nem érte meg életében a teljes sikert, sokáig kellett szenvednie, egy külvárosi nyomortanya piccsé, amely hatalmas ágya volt tetőzte tragédiáját.

Szegény, szegény nagy Coster, a világ nem marad háttalan irántad, szobrod talpatánál kegyelmelel hajlanak meg a fejed, káróttóznak tenger szenvedéseidért...

Pollák Rudolf

— Itt a pénz... vedd el az egészet... csak ne ölj meg...
A többit tudjuk

A mentő akció

Midőn Gaetan leviszik a lépcsőn, újabb szitkok, kitérések várják. Most már többen is szembeköpi. Valahol fotografáló masina kattog. Gaetan apatikusan tűr mindent. Mintha dróton mozognának valahonnan. Fenvegető öklök, reprodukálhatatlan szitkok közt ismét az autóból, amely visszaviszi a szalonoknál és hálozobáknál mindenesetre kevésbé puha és kevésbé kényelmes vazeesztii börtönbe.

Jellemző nagyon arra a felsőtizezere, amelynek Gaetan a dédelgetett kedvence volt, hogy dacára borzalmas tettének, még mindig sokan vannak volt barátból és jóakarónól közül, akiknek változatlan szimpátiáját őrzi. A nyomozó hatóságokat nap-nap után igyekeznek ezek a jó társasági hőlgyvek megpuhítani az elvetemült zsuffi érdekében, emberséges bánásmódot kérnek számára és igyekeznek a legkiválóbb jogászokat és ügyvédeket meggyőzni védelmére. Eddig azonban egyetlen ügyvéd sem akadt, aki Gaetan védelmét elvállalta volna.

A per. — amely kétségtelenül világszenzáció lesz — az ifjovi törvényszék esküdtbíróvága előtt fog lezajlani. Esküdtek fognak ítélkezni Gaetan fölött és ez a tárgyalás előreláthatólag nem fog szükkölni: drámai momentumokban.

A büntény áldozata, Leonida asszony valószínűleg életbenmarad. Fohszemét azonban kionerálták, arcát sebhelyek csúfítják el és a tásaságha visszaférhetni alba a társaságha, amélvnek körében általános tisztelgetnek és szeretetnek örvendett.

Esküdtbíróóság ítélkezik a bukaresti uri rablógyilkos fölött

(Bucuresti-Bukarest, márc. 3. Az Uj Kelet tud.) Gaetan... Gaetan... Még mindig ettől a furcsa zöngéjű névtől visszhangzik a főváros. A lapok gondoskodnak róla, hogy mindennap újabb és ha lehet, még szennyesebb részletek kerüljenek napvilágra Gaetan bizarr életéből és a Bonaparte parki rablógyilkosság megrázó, szörnyű részleteiből. Tegnap délután a nyomozó hatóságok jelenlétében még egyszer lepergették a szombat esti véres találkozó filmjét és még egyszer megelevenítették a bestiális finaléval végződő szerelmi duó körülményeit. Ma már teljes meztelenségében áll a közvélemény előtt az a szinte hihetetlen elvetemültség, amellyel Gaetan diabolikus tervét kidolgozta és végrehajtotta. Az előzetes vizsgálat ezzel nagy vonalában be is fejeződött. Még néhány kihallgatás van hátra és az ügy aktái minden valószínűség szerint már a jövő hét folyamán átkerülnek a bukaresti törvényszék ügyészségére.

Rekonstruálják a büntényt

A büntény megelevenítése drámai jelenetek között történt meg. A Románok ezekre menő tömeg özönlötte el. Két esendőrőszak alig bírta visszazsarítani a betegesen kíváncsi emberek tömegét, amelynek zöme — talán mondanunk sem kell, hogy a gyengébb nem sorából került ki. Csak egy pillanatra, csak egy röpké másodperce szereték volna látni az aranyszőke Georgeot Képviselőt, magisztrátusok szorongták az áldozat villátnak udvarán. Midőn egy csukott autóból a vizsgálóbíró és az ügyész között kiszállt Gaetan, frenetikus hurrorásban tört ki a fanatizmusig túlfelfűtött tömeg temeramentuma. Ionel Perescu Képviselő szembekönte a szalonoknál és büntetésnek még egy hét előtt avon-üdelmestől lovagját. Leonida asszony egyik közeli rokona pedig öklét emelte Gaetanra. Alig bírták visszatartani.

A véres tragédia

Gaetan arca még sápadtabb, még vértelenebb. Gépiesen mozog, mintha hipnotikus álmiba volna merülve. Kezeit kabátzsebében hordja, szeméit mereven a földreszegezi és tömpán, mereven megy fel az emeleti lakásba, amelynek hátojában még minden érintetlenül áll a tragikus szombat este óta. Nicoleanu tábornok rendőrprefektus és Stanescu vizsgálóbíró, két három ügyész és az újságírók nagy csoportja szorong a hálóban. A falon művészi ízlésű festmények, az egész lakás választékos, kifinomult ízlést és eleganciát árul el. A sarokban, kis asztalkán, a véres kazzetta, amelyből Gaetan a pénzt kivette. Az alacsony, széles kezevet mellett, a földön véres kombi-

né. Alvadt vérfoltok a perzsaszőnyegen, tompa vérfoltok mindenütt.

Gaetan szinte érzéktelenül ismétli megégszer a szombatesi történeteket. Külön kulcsa volt a lakáshoz. A szalonon keresztül jött a hálóba, mint rendesen, hogy a szobalány meg ne lássa. Fekete kaviárt és egy üveg pezsgőt hozott magával. És a kis kalapást természetesen, amely most vérfoltosan fekszik előtte az asztalon. Hogy miért jött kalapáccsal a randevura?

A szerencsét hozó kalapács

— Mindig magammal hordtam, mert szerencsét hozott nekem a kártyában.
— És a revolvert?
— Azt is.

A kis üveg benzintől, amelyet a diván mellett találtak meg és amelynek nyilván az lett volna a rendeltetése, hogy a bestiális tett elkövetése után felgyújtsa vele az egész házat, eltüntetvén így minden áruló nyomot, — eiről nem akar tudni Gaetan. Ezt semmiesetre sem hordhatta magával. Azután leheveredtek a divánra és — üzleti ügyekről kezdtek beszélni. Valami intervencióról, amelyet Leonida asszony tett volna az averescanus-kormány idejében, hogy gödög alatt valóknak 10 milliót érő földjét oldják fel a kisajátítás alól. Az üzletből Gaetan is kivette a részét és provizóit követelt. Azután az ékszereladási ügy. Összeveszték és a vita hevében fejbavágtá, miután már előzőleg átadta neki a 800.000 lejt.

Igy mondja el Gaetan. A vizsgálóbíró azonban közbelp és a valóság alapján, amelyet Leonida asszony az Antoniu-szanatóriumban tett előtte, rekonstruálja a történeteket. Gaetan első kérdése az volt, hogy megvan-e a pénz az asszonynak. Hol van? Az asszony a kis ezüstkazzettára mutatott, amelynek zárját kis ezüstbeka takarja le. Csak úgy, kíváncsiságból elkérte a kazzetta kulcsát és sikerült megtalálnia a zár nyitját. Most már mindent tudott.

Zavar a fény

— Zavar a fény. — szólal meg Gaetan. Előltja a villanyt. Azután kinyul a kalapács után. Teljes erejével fejbavágtja az asszonyt. Ez felsikolt és azt hiszi, hogy egy festmény esett le a falról fejére. A második, még kiméletlenebb ütés kijózanítja. Vért önti el arcát. Végso erejével a kapcsoló után nyul és felgyújtja a villanyt. Előtte eltorzult, vadállati arccal, véres kalapáccsal a kezében, a drága, a becézett Zsorzs. És utab ütésre készül. Az asszony a telefonhoz akar rohanni. Gaetan felkapja a telefonkészüléket és az asszony fejébe vágja. Ez félig eszmé-

letlenül esik össze. Itt a pillanat. Előveszi a kulcsokat, kivesz a szekrényből 300 és a kazzettából ötszáz lejtet. Közben az asszony felriad. Előveszi revolverét és hallgatásra kényszeríti.

— Ha nem hallgatsz, lelőlek.

Kényszeríti, hogy kövesse a fürdőszobába, ahol megmossa vérszennyes kezét és ruháját. Az asszony engedelmesen követi.

A kolozsvári ítélőtábla felmentette Pop Suciú Jonelt, akit a törvényszék 14 havi börtönre ítél

(Cluj-Kolozsvár, márc. 3.) Az Uj Kelet tud.) Az elmúlt év novemberében ítélkezett a kolozsvári törvényszék harmadik tanácsa Pop Suciú Jonel hírlapíró felett, aki ellen család és rágalmazás miatt emelt vádat az ügyészség. Pop Suciú Jonel a törvényszék tizennégy hónapi börtönre ítélte, mire ügyvédje után a táblához felebbezett.

Az ítélőtábla ma délelőtt tárgyalta másodfokon Pop Suciú hümpert. Radulescu főügyész fenntartotta a törvényszéki ügyész vádját, amely szerint a vádlott tiz ezer lejt csalit ki Oltean Joan tanfolygólól, aki különböző visszaélések vádjá alatt volt vizsgálata fogságba helyezve a kolozsvári ügyészség börtönében.

Pop Suciú egy levelet írt Oltean feleségének, melyben Perescu vizsgálóbíróval fenntartott barátságára hivatkozott és megígérte Olteannak, hogy interveniálni fog férje szabadlára helyezése érdekében. Pop Suciú valamilyen uton hozzájutott Perescu vizsgálóbíró névjegyéhez és amidőn óvadék ellenében szabadlára helyezték, végrehajtotta tervét és felvette Olteantól a pénzt.

Miután Oltean rájött Suciú szélhámoságára, megtette ellene a bünvádi feljelentést, annál is inkább, mivel minden intervenció nélkül is sikerült szabadságát visszanyernie.

Suciú a törvényszék elsősorban a bírói kar megrágalmazása miatt ítélte el olyan súlyosan.

Az ítélőtábla számos enyhítő körülményt látott fenforogni Suciú ártatlanságát illetőleg. A vád pontjait nem találták beigazoltnak és ezért rövid tanácskozás után felmentették a vád- és következményei alól.

Hirdessen az Uj Keletben

Nagy tavaszi vásár,
bámulatos olcsó árakkal

Kalapkirály

P. Unirii 24.

Mutatványarak:

Legdivatosabb kalap	—	Lei	260
1-a fehér ing	—	—	230
1-a színes ing, 2-gallérral	—	—	275
1-a kemény dupla gallér	—	—	36
Valódi nyulsző kalap, utolsó divat	—	—	500

Soknik, nyakkendők, keztyűk és egyéb divatcikkék szintén mélyen leszállított áron. Mindenki majdnem féláron vásárolhat elsőrangú divatcikket.

Bár ilyen összegű vásárlás után e héten egy divatos gallért kap ajándéku!

28 március 4

további dohány-
hanem az új
szabad kezét

**idézte
tűzvet**

száma

helyezve, az
sem tudta, mi
mideki menekült
em kimélték az
gásban. Néhány
blakhoz sietett,
és ezen kereszt-
a gyermekek
ana pedig né-
háítottak az
zét elolították,
árult azok elé,
k. Egy csomó-
és az ádoza-
küzdelen nyo-
ele voltak kar-
kkel. Morriagó-
halottját gyá-
minden háznak

mozilódás
lakosság meg
dörök csak ne
idühödött em-

**i a
SSZO-
bját**

veva tarították,
k be hozzá az
ingó asszony
ni napi fogság
szerencsétlen
rapdosta tes-
megváltás volt
a harmadik
torra már az
vian és tizen-
szettséggé gya-
és az orvos,
tokverte ház-
t, hogy az
k a Pasteur-

ellék
románul 498 L.
n-nál, Cluj,
rendszer

**ér
decke**

Leipzig

ást már a
kolozs-
előjárásága
állatolvasást
thatják meg
kac annyira
isientiszte-
inagógában

A Népszövetség elé kerül az orosz probléma

A mai kisantant-külgyminiszteri konferencián Titulescu beszámol a szentgotthárdi incidens ügyében elfoglalt álláspontjáról

Páris, március 3. A Journal mai száma a vasárnap Genfben megtartandó kisantant külgyminiszteri konferenciával kapcsolatban azt írja, hogy az értekezleten elsősorban a szentgotthárdi incidensről fognak tárgyalni. Titulescu ismertetni fogja az ügyben elfoglalt álláspontját, majd beszámol a Mussolinival, Brianddal és Stresemannal folytatott tanácskozásokról.

Marinkovic jugoszláv külgyminiszter a francia-jugoszláv barátsági szerződés új fázisáról fog referálni és jelentést tesz az olasz-jugoszláv viszony jelenlegi állásáról. A Journal szerint a tanácsulással párhuzamosan fontos tanácskozások lesznek Briand és Stresemann között a

Rajna kiürítésére vonatkozólag.

Az olasz lapok szerint, Marinkovic és Bodrero olasz követ között a tegnapi nap folyamán történt beszélgetés után Jugoszlávia hajlandó aláírni a neptunói szerződést. Jugoszlávia ezzen elhatározása állítólag angol nyomásra vezethető vissza.

London, március 3. Chamberlain ma délelőtt Genfbe utazott. Utazásával kapcsolatban a Daily Telegraph megállapítja, hogy a genfi ülésnek rendkívül fontos problémákat ölel fel. A szentgotthárdi ügyön kívül az orosz probléma és a Földközi-tenger aktuális kérdései is meg tárgyalásra kerülnek.

Az ideai kemény tél tudományos megvilágításban

Dr. Szász Ferenc meteorológus elmondja véleményét az Uj Keletnek a szigorú időjárás okairól

(Cluj-Kolozsvár, március 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) A hihetetlenül kegyelen és sokáig tartó tél, amely már a tavaszi időjárás melegségét is elrabolja a négy hónapja dühöngő fagyok után természetes melegségre is vagyó emberektől, olyan különös meteorológiai jelenség, amelyhez hasonló már hosszú évek óta nem fordult elő a középeurópai klíma történetében. Annak megvilágítására, hogy milyen természeti és klimatikus jelenségek járultak hozzá a kegyetlen időjáráshoz, felkerestük ma Erdély egyik legkiválóbb geológusát és meteorológusát, Szász Ferenc doktort, aki készségesen szolgált felvilágosításokkal munkatársunk kérdéseire:

— Szinte babonás lesz az ember, — mondta Szász Ferenc dr. — hisz oly hosszú és oly szigorú ez a tél, hogy sokan rebesgetni kezdik: „Igazán volt a kaéndáriumesináló, mert éppen ilyen telet jósolt.” Az 1928-as esztendőre ugyanis

kegyetlen telet jósoltak, azt mondták, hogy csak március második felében fog kitavasodni. Ezek a jóskorúglások, eltaláltak az igazat, bár azt mondanom sem kell, hogy kizárólag fantáziájuk alapján. Sajnos, a legkomplicáltabb számokkal és képletekkel dolgozó meteorológia sem képes még 24 órára sem előre látni, hogy „milyen idő várható”. Ertem ezt természetesen arra, hogy száz százalékos biztonsággal lehetetlen hasonló jósolásokba becsajtkozni.

— Miben látja doktor ur okát annak, — kérdeztük — hogy az ideai tél ilyen rendkívül szigorú és hosszantartó lett?

— Telünket, — volt a felelet, — nagy általánosságban ugyanaz az Ázsia feletti uralkodó magas légnyomású zóna szabályozza, amely Szibéria rettentő hidegét is okozza. Ennek az időjárás típusnak a neve *ázsiai téli monszon*. Ha ez a magas légnyomás jut Erdély felé, úgy állandó száraz hideget hoz maga

Ez következett be az idén. Ha február hónap második felének és március elejének légnyomási viszonyait vizsgáljuk, azt tapasztaljuk, hogy Kolozsváron a tenger színére átszámított légnyomás állandóan igen magasan, 780 millimeter között mozgott. Emellett a levegő nedvességtartalma is olyan csekély volt az utóbbi hetekben, hogy nemcsak köd- és zuzmaraképződést nem lehetett konstataálni, hanem a tegnapi napot is beszámítva, 5 teljesen felhőmentes napot észlelhetünk, ami a mi vidékünkön a legnagyobb ritkaságok közé tartozik. A levegőnek ez a száraz volta eredményezte azt, hogy éjszaka a hővisugárzás túlságosan intenzív volt (a felhők és a levegőben lévő vízpára kitűnő buzdát alkotnak Földünk körül!) ezért aztán hiába süttött folyton a nap és hiába ugrott fel nappal a hőmérséklet árnyékban is — 2 C fokra, az időjárás nem engedett szigorából, mert éjjel 17—19 fok hidegre hűlt le megint. Emellett éjszaka is olyan száraz volt a levegő, hogy relatív nedvességtartalma már hetek óta nem érte el a 100 százalékot, amit pedig igen ritkán észleltek ilyen hosszú ideig a meteorológusok. Az utolsó csekély derékiválás február 20-án volt, azóta hasonló jelenséget nem észleltünk.

— Az Ön véleménye szerint — tettük fel a kérdést, — mikorra várható az időváltozás?

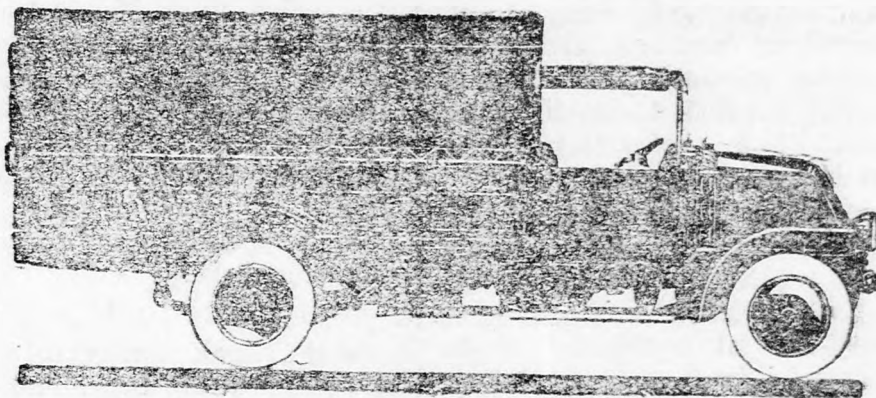
— Az időjárás típusa, — mondta Szász dr. — most határozottan olyan, mint azt Szibériában látjuk. Ezért alapos indokai vannak annak a fellelésnek, hogy a tél további befolyása is olyan lesz, mint a

szibériai, vagyis minden átmenet nélkül kitavasodik. Így szokott ez lenni az ázsiai téli monszon igazi hazájában is. A szombati naptól kezdve a csökönnyesen egy névön álló barométer esni kezdett, egyelőre meg csak csendesen, és lassan. Lassú munka — szolid munka, áll ez a meteorológiában is, ezért most már alapos reményünk lehet arra, hogy megjön a tavasz.

— Arra vonatkozólag — kérdeztük — hogy az ez évi tél szigorúságának mi a közvetlen természeti okai, mi a véleménye doktor urnak?

— Bizonyára sokan felvetették ezt a kérdést, azonban megfellelni rá nagyon nehéz. Sajnos, a kutatások meg csak kezdő stádiumban vannak és semmi biztos támaszpontunk a hosszabb időközökben megisméllődő időjárás típusokra nincs. Ha kozmikus okait kutatjuk a szigorú hidegnek, egy egészen halvány felvilágosítást. Napunk vizsgálata ad ebben a tekintetben. Régen megállapított meteorológiai tény az, hogy a nap kobójában lejátszóató változásokat számunkra a napfoltok érzékeljük, amelyek felvilágosításokkal szolgálnak nekünk arra is, hogy a naphan véghemenő jelenségek mennyiben befolyásolják földünk klímáját. Ha sok a napfolt, földünkön az északi fények gyakoriakká válnak, a mágnesű boford táncba kezd. Amennyiben a rövid megfigyelésekből következtethetünk, a napfoltok a rádiózában is okoznak zavarokat. Ha sok a napfolt, ez azt jelenti, hogy a Napon óriási kitörések vannak, a nap bősugárzó ereje nő, kevés napfolt mellett pedig a nap felülete hidegebb. Az

A legtartósabb automobilonok és teherkocsik személy- és anyagszállításra.

RENAULT

Alvázak:

400 kg. teherbírása	Lelei	140,000.—
600 " " "	"	160,000.—
1200 " " "	"	165,000.—
2000 " " "	"	260,000.—
3500 " " "	"	410,000.—
4000 " " "	"	420,000.—
5 tona	"	445,000.—
7 1/2 " "	"	470,000.—

Traktorok pótkocsikhoz:

5 tona teherbírása	Lelei	275,000.—
10 " " "	"	375,000.—

Valamennyi ár franko Kolozsvár értendő.

Sepróautomobilonok. Öntözőautomobilonok. Autó-tűzfecskendők és tűzoltófelszerelések. Benzinkomotonok. Ipari és repülőgép motorok. Mezőgazdasági traktorok.

Vezérképviselő:

GR. CRISTEA & Cie.
BUCURESTI, Calea Victoriei 88.

FIGYELEMI!

FIGYELEMI!

JÖN A TAVASZ

Ilyenkor a hölgyek legnagyobb gondjaik egyike a szép, divatos szintű vékony

HARISNYÁK

beszerzése. Hogy ez mennél kisebb anyagi kiadásokkal történhessen, megrendezzük a mai naptól kezdve **14 napos harisnyavásárait**, mely alkalomból mindenkinek

INGYEN ADUNK egy pár harisnyát, aki nálunk

két párat vásárol.

Finom sodronyszálú kristálytisza fátol harisnya . . . Lelei 149.—

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközölünk.

SPITZ, Cluj, Reg. Ferd. 13.

HI
Az Uj Kelet az eg
zsidóság na
Fűszerkészítő: Dr.
Felelős szerkesztő
Az Uj Kelet cikk
forrás megj

Ne fe
meg pu
lisz

A Keren Ka
az alábbi hiva
ki:

Sulyos megpr
át az elmúlt ho
sok sulyosan ér
bevételeit is.
hónapok óta ne
zavarok tették
idejében történ
az az követő g
tevékenységet
vetkezett be a
erdélyi KKK-e
egy olyan időp
tina leginkább
kötelességének

Urania
jön

Egy éve má
meg senkit gy
kerestük fel a
Erec Jisraél ne
jük, senki sem
egy évig a KKK
De most purim
rint is ajándék
az első ajándék
Lehet-e, szabad
amig testvéreim
lőznek Erec Ji

Senki sem ta
kával és áldoz
Keren Kajeme
erdélyi zsidó i
addig, amig l
reinknek — né
reinknek — né
nyit. Csak ha
lességének, me

A purim-akc
tavasz folyamán
hetünk a KKK
rekedünk, hogy
eredményeket
purimmal lezá
genst minden
legyen egyetlen
amely slachm
zsidó nép ujja
szavasarlásáva

Cluj, Adár

Hétet dívat hoba

BLA

Ünnepi ist
fél 7 (fél hét)
rály uti zsinag
remben a pur
tentszetelet les
Eister Mátyás
—Nyomaves
szaiuróknak. A
a legutóbbi na
ait egy szerv
ság látogatta
törtékről pént
furták a Kishi
mi és Ipar B
nyomtalanul e
sziguranca eg
meg a nyom
kökkel dolgoz
re és az első
ség meg volt
videsen kézzre
nyomozás zst

HIREK

Az Uj Kelet az egyenes erdelyi és hánsági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Márton Ernő.
Felolvas szerkesztő: Jámor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a törvény megjelölésével engedjük meg.

Ne feledkezzék meg purimkor Erec Jisraélről

A Keren Kajemet erdélyrészi irodája az alábbi hivatalos felhívást bocsátotta ki:

Súlyos megpróbáltatások napjait éljük át az elmúlt hónapokban. Ezek a csapások súlyosan érintették a Keren Kajemet bevételét is. Akcióinkat, gyűjtéseinket hónapok óta nem hajthattuk végre, mert zavarok tették lehetetlenné. Chanukka idejében történt antiszemia zavargások, az az követő gyászhetek, minden KKL tevékenységet megakasztottak. Ezért következett be a mai súlyos visszaesés az erdélyi KKL eredményekben. És éppen egy olyan időpontban, amikor Palesztina leginkább várja a zsidóság szent kötelességének teljesítését.

Urania Jön: Ocean Hősei

Egy éve már, hogy nem terhelünk meg senkit gyűjtéssel. Egy év óta nem kerestük fel a zsidó hazákat gyűjtőivel Erec Jisraél nevében. Ha most erre kérjük, senki sem vonhatja ki magát, mert egy évig a KKL érdekében ezt nem tette. De most purimkor, a vallás szokása szerint is ajándékozásra készletet és alkalom, az első ajándék a zsidó nemzeté legyen. Lehet-e, szabad-e vigadni a jókedvnek, amíg testvéreink szűkölködnek, nélkülöznek Erec Jisraélben.

Senki sem tagadhatja meg, hogy munkával és áldozatkészséggel ne segítsen a Keren Kajemet purim-akciójában. Az erdélyi zsidó ifjúság nem lehet jókedvű addig, amíg Palesztinában élő testvéreinknek — legközelebb erdélyi testvéreinknek — nélkülözésén is nem könyörít. Csak ha mindenki eleget tett kötelességének, menjen és vigadjon.

A purim-akció az egyetlen alkalom a tavasz folyamán, amikor nagyot lendíthetünk a KKL bevételén. Arra kell törekednünk, hogy a purim-akcióval olyan eredményeket mutassunk fel, amely a purimnal lezárandó hathónapos kontingenst minden helységben előli. Tehát ne legyen egyetlen zsidó család Erdélyben, amely slachmonesszel ne segítené a zsidó nép újjáéledését a zsidó föld visszavásárlásával.

Cluj, Adár hó.

KKL erdélyrészi irodája.

Ritott dívatokban mindenszínben
Lej 485
BLATT áruháza, Cluj

Ünnepi istentisztelet. Hétfő délután fél 7 (fél hét) órakor a Ferdinand király uti zsinagóga udvarán levő imateremben a purim-ünnep alkalmából istentisztelet lesz. Beszédet mond dr. Eisler Mátyás főrabbi.

Nyomavészett a kolozsvári kasszaifuróknak. Megírta az Uj Kelet, hogy a legutóbbi napokban Kolozsvár bankjait egy szervezett kasszaifuró társaság látogatta végig. A betörők a csüörtökről pentekre virradó éjszakán kiharúták a Kishitelbank és a Kereskedelmi és Ipar Bank wertheimkasszáit és nyomtalanul eltűntek. A rendőrség és a sziguranca együttes erővel indították meg a nyomozást a világvárosi trükkökkel dolgozó betörők kézrekerítésére és az első órákban minden reményesség meg volt arra, hogy a betörők rövidesen kézrekerülnek. Ma azonban a nyomozás zsákutcába futott és a

rendőrség egyelőre felhagyott minden reménnyel arra nézve, hogy a kasszaifurókat kézrekerítsék.

Az Élelmezési Szövetség kongresszusa. A Romániai Élelmezési Munkások Országos Szövetsége f. évi április hó 18—19—20-án tartja meg országos kongresszusát Timisoaran. Miután a szövetséghez 31 helycsoport és 30 befizetőhely tartozik, az egész országban a kongresszuson résztvevők száma meg fogja közelíteni a százat. A szövetség központi titkársága lázasan dolgozik a kongresszus előkészítésén és minden valóságosság szerint impozáns munkakongresszus lesz. A kongresszussal kapcsolatban tervbe van véve a timisoarai nagyobb élelmezési üzemeknek a delegáltak által való megköszönése is.

Tüdőbeteggek kérienek ismertető füzetet, a mindenesetben esodásan bevált Antiphysin, államilag engedélyezett tüdőbaj elleni gyógyszerrel. Díjmentesen küld az egyedüli készítő: Osváth-gyógyszertár Tg.-Mures.

Uj szálloda Fogarason. A napokban nyílt meg az utazóközönség által jól ismert Héber Márton új szállodája Fogarason. Az utas részére tiszta, szép és olcsó szobák állnak rendelkezésre. Utazók 20 százalék engedményt élveznek. — Nádpartok fürdő, amely jód és só tartalma miatt igen látogatott, szintén Héber Márton szállodás tulajdona.

Politikai okok miatt tízenötvenzernégyezer románifista leigyeztetett a hátkató

Urania Jön: Ocean Hősei

lépett sztrájkba. Varsóból jelentik: Tíznapos sztrájk több egyetemi hallgató sztrájkba lépett amiatt, hogy a választási mozgalmak kapcsán a nacionalisták a diákság egy részét magához húzódtak, akik legutóbbi tímető-gyűléskön összehúzózték a rendőrséggel és utána kimondták a sztrájkot. Az egyetemi tanács erre kimondotta, hogy mindazok, akiket tanulmányaik folytatása végett lementenek a katonai szolgálat alól, azonnal katonai szolgálatra bevonulni tartoznak.

Hétfőn indul utnak Amerikába a négyszáz főnyi Kossuth-bizottság. Budapestről jelentik: Négyszáz főre rúgó Kossuth-zarándok bizottság hétfőn reggel indul utnak. A bizottság tagjai között hat felsőházi valaminek 11 képviselőházi tag van és helyet foglalnak a főváros, a felekezeti, a vármegyék képviselői, a közéleti és művelői kiválóságok is. A bizottság vezetője, Foréni Zsigmond báró kijelentette, hogy Kossuth szellemi pártállásra, felekezetre és társadalmi állásra való tekintet nélkül egyesíti a bizottságot. A záradoklátnak nincs politikai célja, csupán az amerikai magyarságot és az amerikai népet megy köszönteni s hogy ott Kossuth emléket, a szabadság eszméjét megőrzéjük.

Az asszony és az úrdög. (Sajtóbejelentő a Select-mozgóban). Sudermann, a múlt század Courts-Maherének érzelmes regénye után készült filmet mutatott be tegnap este a saító képviselői előtt a Select-mozgó igazgatósága. A regényes témát kitűnő szí-

Selyem Hortharapnya minden színben
Lej 98
BLATT áruháza, Cluj

nészek alakításában hozta szünre a film rendezője, mely ugy tartalomban, mint külső keretekben korszerű és erős hatással dolgozó. A csodaszép Grete Garbo megbáviló szépsége a kilenc felvonáson át szakadatlanul lenyűgözte a nézőközönséget, nemkülömben John Gilbert részletes játéka. A rendezés minden részletében hatásos, nagy hozzáértés eredménye. A bemutató közönsége nagy elismeréssel fogadta a grandiózus filmet.

PA-KA-HU!

Egy magyar matematikust neveztek ki a berlini egyetem matematikai tanszékére. Berlinből jelentik: Nettmann Janos dr. huszonégyéves magyar matematikust a berlini egyetem matematikai tanszékére magántanárként neveztek ki. Az ifjunak már több munkája jelent meg a matematikai elméleti s fizikai köréből, mellevl magára vonta a tudományos világ érdeklődését

PA-KA-HU!

Százmillió pengőt folyósítanak Rotschildék egy magyar bank számára. Budapestről jelentik: Tavaly a kormány és a Magyar Államias Hitelbank között szerződés jött létre, mely szerint a kincstár bankári teendőit öt éven keresztül a Hitelbank fogja lebonyolítani, mikor is a londoni Rotschild-cég bevonásával 120 millió pengős köl-

PA-KA-HU!

csönt köt le vasuti beruházásokra. A földreform finanszírozására szolgáló 100 millió pengő kölcsönt Rotschildék rövidesen szintén folyósítani fogják. A kölcsön feltételeiről Bud pénzügyminiszter nemrégiben londoni utján megállapodást kötött.

Megnyílt a magyar falu-szövetség kongresszusa. Budapestről jelentik: A kormányzó ma óriási közönség jelenlétében megnyitotta a falu-szövetség kongresszusát, amelyen az új városháza nagytermében 1070 közönség képviselője jelent meg. Megnyitószávaiban a kormányzó kijelentette, hogy a faluk arany és erkölcsi jövedelét a legközelebb kötelesség előmozdítani, mert az állam

Urania Jön: Ocean Hősei

jövedelét és erejét a megelégedett, erős falun nyugszik. A városnak kezét kell nyújtania a falu felé, melyben az egészség, tradíció, a romlatlanság és mindazon jellemvonások, amelyek a falukban értékesek, megvannak.

Angol pulcver férfi és női Lej 590
BLATT áruháza, Cluj

Legszebb slachmones
Tudja név
1 Gramofon, melyet má 2500 leiert.
Purimi lép r és zsar on leme ek
már 150 l-ot feljba. Összi valasz-
tékban kajlva

Saf Ruth - ban
Cluj, Piata Mihai Viteazul 39. szám

Angliában nem engedik előadni a Miss Cavell-filmet. Közölte az Uj Kelet, hogy Chamberlain, a Cavell-film előadása körüli fellángolt harcokban határozottan azok mellé állott, akik a háborus film bemutatását ellenzik. A film ügyet tegnap Crooshan képviselő az alsóházban is szóváltette, kérdést intézvén Chamberlainhoz, vajjon a német követség, vagy pedig az angol külügyi hivatal illetékes tényezői megnézték-e a filmet. Chamberlain kijelentette, hogy ő maga nem látta a filmet és a film rendezőjéhez, Wilcoxhoz írott levelelének értelmében nem is kívánja a filmet látni. Ertesítése szerint a filmben a nagy jelenet a következőképpen játszódik le: A német csapatok közül valaki, aki azt a megbízást kapta, hogy Cavell ápolónővére tüzeljen, vonatkozik ezt megtenni, mire azonnal föbelövik. A többi katona felemeli fegyverét, de a nő feje felett tüzelnek. Az asszony elájul, leszik, mire a parancsnokló német tiszt odamegy hozzá és egyetlen lövéssel leteríti. Chamberlain kijelentette, hogy véleménye szerint ez a jelenet a nemes asszony emlékének megakasztását jelenti. Horv-Belisha liberális képviselő kérdezi a külügyminisztert, vajjon szándékában van-e filmcenzúrát bevezetni. Az alsóház többségének tetszésnyilvánítása közepette

Urania Jön: Ocean Hősei

Chamberlain kijelentette, ő angol gentlemann és már egyszer megmondotta, hogy ezt a filmet nem engedő előadni, mert ebben az emberiség elleni bünt. Ezzel a film sorsa meg van pecsételve. A filmet nem fogják előadni, de azért mégem vezetie be a cenzurát.

INGYEN ADUNK
100 drb. a háziartásban nélkülözhetetlen tárgyat.
Ha alant csoportok bármelyikéből rendel:
A) 1 szép nikel zsebóra hozzá láncc és 1 finom borotva, vagy külön 1 ébresztőóra magába — 265 lej
B) 1 finom zsebóra rubinkövel, vagy egy igen szép női karóra — 320 lej
C) 1 nagyon szép kivitelű utazó pathefon (Kofferrapparat) vagy 1 ólóséres nagy gramofon hozzá 2 lemez és 200 drb. tő — 1085 lej

Ha fenti csoportok bármelyikéből rendel, a fizedhet ingyen küldjükt! Meg nem felelő árut visszaveszünk.
1 évi jótállással, pénz előre beküldése vagy utánve fel szállítja

„AKA”
Kereskedelmi Vállalat.
Románia központja BRASSÓ, Str. Spitalului 24-27
Tegyen próbarendelést!

Itt levágandó
Megrendelem „AKA” brassói cégnél a következő:
Pérez előre. Kérem utánvéttel küldeni (nem megfelelő törendő)
Pontos cím:

Közgazdaság

A Bihar megyei Takarékpénztár mai közgyűlésén részt vesz Miss Gordon, a londoni National Securities Corporation Ltd. vezérigazgatója is

Az előkelő angol bankház erősen érdeklődik egyes erdélyi vállalatok iránt, amelyeknek olcsó és hosszú lejáratú kölcsönöket hajlandó folyósítani

(Oradea-Nagyvárad, március 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány nappal ezelőtt örvendetes meglepetést kellett tapasztalnia Nagyváradon, hanem országos pénzügyi körökben is az a nagyarányú tranzakció, amelyet Szemere Miklós vezérigazgató bonyolított le a Bihar megyei Takarékpénztár és Gazdasági Bank Rt. nevében az előkelő londoni National Securities Corporation Limited bankcsoporttal. Ezzel a tranzakcióval, amellyel a Bihar megyei Takarékpénztár az erdélyi cégek közül elsőnek létesített kapcsolatot az angol pénzügyi piacra, a londoni bankház többszázmillió lejt bocsajtott rendelkezésére az erdélyi iparvállalatoknak olcsó és hosszú lejáratú kölcsönök formájában.

A nagyjelentőségű, uttörő tranzakcióval kapcsolatban a londoni bankház igen magas árfolyamon átvette a Bihar megyei Takarékpénztár részvényállományának egy részét, hogy az előkelő váradi intézetet létesített relációját ezzel is szorosabbra fűzze. A részvényállományban beállott változás tette szükségesé, hogy a National Securities Corporation Ltd. képviselőit beválasszák a Bihar megyei Takarékpénztár igazgatóságába. Ezzel van összefüggésben, hogy szombaton délelőtt Korniss budapesti bankigazgató társaságában Nagyváradra érkezett Miss Gordon-Holmes Beatrix, a National Securities Corporation Ltd. vezérigazgatója, hogy részt vegyen a Bihar megyei Takarékpénztár vasárnap délelőtti 11 órakor összehívott közgyűlésén.

Miss Gordon megérkezése után felkereste Szemere Miklós vezérigazgatót, aki részletesen tájékoztatta a Bihar megyei Takarékpénztár és bank érdekkörébe tartozó iparvállalatok: a Derby cipőgyár, a Flora szappan- és gyertyagyár, valamint a Feketeerdői-üveggyár mérlegéről, eredményeiről és ügymenetéről, amelyek iránt Miss Gordon a legnagyobb megelégedésének adott kifejezést. A National Securities Corporation Ltd. vezérigazgatója ezáltal érdeklődött más biharmegyei és erdélyi iparvállalatok iránt is, amelyek tekintetbe jöhetnek olcsó és hosszú lejáratú hitelek folyósításánál. A vasárnapi közgyűlésen egyúttal be fogják választani a Bihar megyei Takarékpénztár igazgatóságába Miss Gordont és Richard Sefton-Turnert, a National Securities Corporation Ltd. másik igazgatóját.

Március 15-én lép életbe az új lengyel vámtarifa. A lengyel kormány elhatározta, hogy a zloty árfolyamcsökkenésével indokolt magasabb bevételi- és exportvámokat március 15-én lépteti életbe. Ugyanakkor lépnek életbe a módosított importrendelkezések is. Tudvalevő ugyanis, hogy Lengyelországba egész sereg árucikket csak országunként megállapított bizonyos mennyiségben lehet bevinni. Az új tarifa ezen a téren is lényeges újításokat hoz, amennyiben a bevételi korlátozásokat csak néhány áru tartja fenn. Így például egyelőre érvényben marad a teljes buzabeviteli tilalom, amelyet április végéig hosszabbítottak meg.

A szatmári bankok kedvező feltételek mellett nagyobb kölcsönt nyújtanak a háztulajdonosoknak

A háztulajdonosok és a bérlők között békéltető bizottság alakul

(Salmar-Szatmár, március 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szatmári Háztulajdonosok Szövetsége erőteljes akciót indított a háztulajdonosok érdekeinek megvédésére. A megindított akciók közül talán a legjelentősebb az, amelynek célja, hogy a szatmári háztulajdonosok részére olcsó kamattal, előnyös visszafizetési feltételek mellett kölcsönöket szerezzen a már égetően sürgős renoválási munkálatok fedezésére. Az eddigi házbérlőjédelmek mellett ugyanis a háztulajdonosok alig kaptak a házbérlőkötől annyit, amennyit az adókra és a legelőtérre javításra kellett és a legtöbb szatmári ház olyan állapotban van, hogy alaposabb renoválás nélkül ideestova teljesen lakhatatlanná válik.

De nem csak beruházásokra, hanem igen sok helyen megélhetésre is kölcsönt kell fölvennie a háztulajdonosoknak a mostani bérvizonyok mellett, hogy pótolni tudják a bevételeit addig is, amíg a lakásaiért megfelelő házbérlést kap.

A Háztulajdonosok Szövetségének vezetősége most tárgyalásokat kezdtet a helybeli bankokkal kedvezményes ka-

matu kölcsönök folyósítása végett és az előrehaladott stádiumban lévő tárgyalások szerint a szatmári bankok hajlandók egy hosszabb lejáratra szóló, kedvező feltételű kölcsönt nyújtani a háztulajdonosoknak.

A vezetőség más irányban is igen jelentős akciót kezdeményezett. Megkeresést intézett a lakók szövetségéhez, amely arra hív fel, hogy a háztulajdonosok és a lakók között felerősülő vitás ügyek elintézésére, alakítsanak közös bizottságot, amelynek működése lehetővé tenné, hogy a költséges és rendkívül hosszadalmas bírói eljárás helyett a békéltető eljárást vezessék be. Ez sokkal kevesebbe kerülne, sokkal rövidebb idő alatt hozhatna döntést és ezáltal elkerülhető lenne, hogy az egymásra utalt lakó és háztulajdonos között elmérgesedjenek a dolgok.

Értesüléseink szerint a Lakók Szövetsége örömmel fogadta a háztulajdonosok megkeresését és remény van arra nézve, hogy a békéltető bizottság rövidesen meg fog alakulni.

Visszapereli palotát a Magyar Nemzeti Bank. Erdélyes megállapítási kérését nyújtottak be a brassói törvényesében a Banca Nationala ellen. A kérésben a Magyar Nemzeti Bank előadja, hogy a Banca Nationala illetéktelenül vette birtokba a volt Osztrák-Magyar Bank brassói palotáját, mert a Banca Nationala nem lehet annak telekkönyvileg bejegyzett tulajdonosa. Ezt az álláspontját a Magyar Nemzeti Bank azzal támasztja alá, hogy az Osztrák-Magyar Bank vagyonának likvidálásában a Magyar Nemzeti Bank nem vett részt és az egész komplexumot megkérdezése nélkül osztották fel. Ezen az alapon a Magyar Nemzeti Bank kéri a Banca Nationalának a palotára bevezetett telekkönyvi jogának törlesztését. Még érdekesebbé teszi ezt a pert az, hogy a Magyar Nemzeti Bank hasonló kérését készíti beadni Aradon, Fogarason, Kolozsváron, Lugoson, Marosvásárhelyen, Nagyváradon, Szatmáron és Temesváron is az egykori Osztrák-Magyar Bank-paloták tulajdonjogáért.

Március 15-én lép életbe az új lengyel vámtarifa. A lengyel kormány elhatározta, hogy a zloty árfolyamcsökkenésével indokolt magasabb bevételi- és exportvámokat március 15-én lépteti életbe. Ugyanakkor lépnek életbe a módosított importrendelkezések is. Tudvalevő ugyanis, hogy Lengyelországba egész sereg árucikket csak országunként megállapított bizonyos mennyiségben lehet bevinni. Az új tarifa ezen a téren is lényeges újításokat hoz, amennyiben a bevételi korlátozásokat csak néhány áru tartja fenn. Így például egyelőre érvényben marad a teljes buzabeviteli tilalom, amelyet április végéig hosszabbítottak meg.

Megjegyzés jött létre az osztrák lisztvám kérdésében Magyarországgal. Bécsből jelentik: Az osztrák és a magyar kormány között megegyezés jött létre a lisztvám kérdésében. Hír szerint az új osztrák lisztvám, amely márciusban már életbe is lép, 5 aranykorona lesz, habár az osztrák málmok 5.50-6 koronában kívánják azt megállapítani. A kereskedelem és a fogyasztók szerint azonban az 5 koronás vám is túlságosan megvédi az osztrák malomipar érdekeit.

Uj rendelkezés az exporttörlés-szállítmányokról. Bukarestből jelentik: Az utóbbi időben rengeteg kártérítési per indult a CFR ellen a külföldre továbbított tojásszállítmányokban esett károk miatt. Emiatt az államvasutak vezérigazgatósága elrendelte, hogy a tojásszállítmányok feladásánál az egyes állomások a leghigorubbán vigyázzanak arra, hogy a tojásládák erős deszkából legyenek, a tojásszállító vagonoknál fékeket kell alkalmazni, ezenkívül a kocsiakat hermetikusan kell zárni, hogy a víz be ne hatolhasson. A ládákat hosszúságban kell a vagonba rakni, mert a tojás is így van csomagolva. A ládák között esetleg maradó hézagokat jól ki kell tölteni. A tojás-

Fotofilm
Iskolai egy-sule i talos vesztést a leg ionu redmenyel és jóizlé-sel késs.l a Potofilm m-terem. - Str. Reg. Maria 6-8. Tel 6-20

sal megrakott vagonokat lehetőleg a vonat eljére kell beauntani. Altalában a vasuti kőzegeknek mindent meg kell tenniük, hogy a szállítmányt utkozben semmi baj ne érje. A mégis előforduló károknál szigoruan meg fogják vizsgálni, hogy nem a rossz csomagolás okozta-e azokat.

Speciális vasuti tarifát kérnek a kereskedők az export- és importárakra. Bukarestből jelentik: Tegnap délelőtt nagyszámu küldöttség jelent meg G. Assan iparügyi államtitkárnál Deleanu szenátor vezetésével. A küldöttség memorandumot nyújtott át, amelyben az ország kereskedelmének nevében kéri, hogy az importált árakra vonatkozó vasuti fuvardíjakat szállítsa le a kormány. Hasonlóképpen a vasuti tarifa leszállítását kéri a memorandum az exportcikkneknl is, valamint azt, hogy ezekre az árucategóriakra a kormány speciális tarifát léptessen életbe. Nagy jelentőségű volna gazdasági szempontból a tranzító-szállítmányok fuvardíjtételeinek mérséklése, továbbá az utánvételezési díj csökkentése és a fekérek egységesítése is. Assan államtitkár megjegyezte, hogy a kéréseket pártolól fogja Mrazec miniszter elé terjeszteni.

Megbízható כשר של פוסד
italok
árjegyzéke
50 literen felül hordókban, ab Simleul Altmás - hordók felszámlítva, utánvéttel.
Bor 16 és 18 lei literenként
Különbözes 22 és 28 lei literenként
Szilvium 155 lei literenként
Szept 175 lei literenként
Nagybani vételnél engedmény és fizetési feltételek
Mezreudó-ékek
M. CSENGERI, Siml-Silvaniei

Telefon 4-93.
írógépek
uj és használt állapotban. Ugysszintén számoló és sokszorosító gépek állandóan nagy választékban kaphatók. Nagy speciális javító műhely. Írógépek karbantartását vállalom.
Finkler Antal
Cluj, Str. Reg. Maria 9.

Mikor fogadja meg
már tanácsunkat? - A sok hus rheumát és köszvényt okoz. Miért nem eszik KALLA-féle aranyérgára füstölt
óriásbűcklinget
friss halból előállítva
1 db. 250-300 gr. csak lei 14
tehát olcsóbb és táplálóbb, mint a hus
KALLA halkonzervgyár TIMISOARA
Minden fűszer és csemegekereskedésben kapható

Mindenki vehet RADIOT.
Hitelekpes egyéneknek kedvező részletfizetés. Készülékeinket bárki kívánságára kipróbáljuk. Alkatrészek a legjobb minőségben meg-
lehető olcsó árak. Érdeklődjön áraink iránt.
Telef. 6-10 **ELECTRICA** Telef. 6-10
CLUJ, PIATA UNIRII 28. (KÖZPONTI SZALLÓ ÉPÜLET.)

Vasárnap, 1928
Színház
Gara Akos Jubileum
Eredményekben gazdag pályát ért el harmadik Gara Akos ma esztendő estjén, mely iróársai szeretettel fogják elhozni az Gara Akos harmadik magyar irodalmi igérete, mint a n egyik nagyrahívó utjára. Szép, holt Apolló-fejűt mindesen ott lehetett a jongs közepette-kánja viharzott fe. „Uj idők” hasá magyar litteraturáretét harangozta.
Am Gara Akos goltan szerette, taló szavai sem l cánkölő bohém-v Párisba, majd B előzte meg a „H lemm, modern li konferansz terén kerekelt, mint Na.
A gyermek-iro halása korszakal gyerekek az iga férközött a roml ézés- és gondola jost és társait m lenséggel szólaltat világot.
Ragyogó, szipo me mindenhova ahol teszi valójáb ban France görö Heine melegsége.
Hosszu külföld rült vissza ujra váradra, ahol di tanult már nem t dék” nyomában meglettek elgánc.
De Gara fényes zött a gánesolók nikus pogányágti lyeknek legszebb szemimentalizmus időben látnak kö gyök gyöngye. if budapesti, mint a sikert aratnak.
Az impériumve kerül, ahol előbbi telen is olyan ere annak idején A Janló”-ban. Egy galamb”, a Magy sikerrel kerül sz.
Később előkelő s az arrivált, nag területén is jász az „ifju titánok” lélekben, sőt taló ő még ma is fia Műfordításai.
Verlaine-fordítás belső szellemi é messze kimagash lett s csak Kosztó lé állíthatók.
Az írásművészt kiváló és feledh éves pályája ala nak is annyira szánsz nagy cau esett és mindig de pendül szav felszégesség ellen dolinok lágyasá meg hangját, ha beszél, minden Jubiláris évfor hatótisággal szot jó kezét, melyet keket ritkán res meg méltó kin Akos legjobb es mondhatja mago dogító tulajdon nak, akik önzet Jubileum? Ha

BARNOW SHYLOCKJA

Írta Karl Emil Franzos

3

Különös mederben folyt le élete sorsa! Apja az elgondolkodó és szegényes teremtésű férfit, aki csakis könyveinek élt és csakis ebben mutatott életszerűséget, rabbinak szánta. Slomó rengeteget tanult és nemsokára meserejénél is többet tudott. Mert a gyöngy-gyermekben a tudás és a megismerés iránt érzett mélységes vágyakozás élt. És ez a vágy vitte őt romlásba és ez volt életének átká. Pénzzel és szép szóval rábirta a helyiség keresztény iskolamesterét, hogy titokban, késő éjszaka oltassa őt német nyelvre és „keresztény tudományokra”. Azonban ez itóbbrakból maga az iskolamester nagyon keveset tudott és úgy igyekezett a mohón tudni vágyó zsidó ifju kedvében járni, hogy a kolostor könyvtárából elhozta a könyveket. A kamasz-zsidó ifju ilyen módon a legkülönbözőbb dolgokat tudta meg, rendszertelenül és nagy össze-visszaságban. És egy napon könyv akadát kezei közé, amely valósággal megörjítette. Formája és hangja ennek a könyvnek ismeretes volt előtte, azonban a szellem, amely végigvonult ezeken a lapokon, egészen más volt — e ifju ereiben meglgyott a vér — e könyv az új testamentum volt. Slomó sokat gondolkodott e könyvben találtak fölött és agyának csott. Láz gyötörte és sokat fantáziált az új testamentum alakjai fölött. A szülők és szomszédok megdöbbenve hallották e lázas beszédeket, összefüggést kerestek és végül megtudták, hogy Slomó titokban milyen tanulmányokat folytatott. A gettóban gyorsan hirté azt, hogy Slomó ki akar térni a keresztény vallásra és ezért Isten elmebajjal sújtotta. Azonban az ifju ismét meggyógyult és megint hit-sorsosál körött járt-kelt, de még ijedősebben és sápadtabban, nyomottabban, mint egykor. Senki nem tudta, mi viharzik bensejében, de a zsidó ucca minden gyermeke „mösümednek” csúfolta. Mindenki tudott egy mesét arról, hogy Slomó zsidó esküt tett apja előtt, hogy szent marad, ezzel szemben azonban apja megígérte, hogy vásárolja magának olyan könyveket, amelyeket akar — és nem fog sóha megnősülni. A fiu megtartotta ígéretét azután is, hogy szüleinek halála gazdaggá és függetlenné tette őt. Így folyt le élete a szűk és sötét gettóban. Egyetlen barátja volt, Dávid Blum, a beteg-ápoló, egy szerencsétlen, különös sorsu ember. De ezt az embert is későn ismerie meg és gyorsan elveszítette. Dávid Blum meghalt, nem lehet tudni, a szive tört ketté, vagy idegláz vitte a sírba. „A hitelhagyott” nagyon gvaszóta őt és a barát halála mely sebet szakított örömtelen életébe. Ugy érezte, mintha saját szive szállott volna sírba. Pedig nemcsak a két sors különbözőt egymástól, hanem a két természet is. Dávid erős és magásra törő volt, de darabos és képzeldő természet és azért megtört mindiárt, mielőtt a sors keze rásúlyosodott. Slomó gyöngy és szelid volt, türelmes természet, akit a sors meg tudott hajlítani, de nem tudott megtörni. Így élt az emberek között, de mégis borzasztóan elhagyatva, még a szegények is habozva fogadták el adományait a kezéből. Pedig nagyon szerette az embereket, de leginkább a gyermekeket, akik mindig viszonzóni tudták szeretetét. Ezek is a szülőkötől való féltelmükben csak ritkán érintkeztek vele.

A kicsiny Eszter, elhunyt testvérének egyetlen gyermekét, valósággal bálványozta és a kisleány is bensőségesen csüggött rajta. Jobban, mint komoly és zárkózott természetű apján.

Ez volt a férfi, aki azon a bizonyos este odajött a kőpadhoz, amelyen Freudenthal Mózes és gyermeke ültek.

— Beszélnevalóm lenne, sógor, — mondotta, amikor Freudenthal hidegen

és kérdően ránézett. Ezután pedig, amikor a gyermek felment a lakásra, megismételte:

— Sok beszélnevalóm van és fontos mondanivalóm. Ujón le ide mellettem, most ugysem jár senki az uccán.

Mózes leült.

— A gyermek miatt szeretnék beszélni — szölte a mösümed. Ez a dolog már régen nyomja a szívemet és most, hogy erre jöttem, nem akarom továbbra is elhuzni ezt a dolgot. Nézz, sógor, ez a gyermek gyönyörűen fejlődik, valánikor nagyon szép lesz és ami annál is több, jószágos és okos, hiszen már most is meg kell őt csodálni tulajdonjait miatt. Nem is sejtji, milyen kérdéseket tesz fel a gyermek és mennyire megtalálja mindig a helyes választ. Önnek sejtelné sincs erről, sógor.

— Honnan tudja ezeket — szölte közebe Mózes és hangja kemény és éles lett. Én nem engedtem meg, hogy érintkezzen a gyermekkel.

A másik elhárító mozdulatot tett a kezével:

— Ugyan, hagyja! Hiszen mondhatnám önnek, hogy Eszter az én hugom gyermeke és jogom van gondoskodni róla. Azonban nem akarok így beszélni. A gyűlölet és makacskodás eléggé elválasztottak bennünket és ha őt azt mondja, hogy idegen vagyok, én erre em fogok felelni. Mert ahhoz, hogy valakit szeressünk, még nem kell megszerezni a rokonság jogait. A világ nem olyan gazdag szeretetben, hogy ezt kiérhessük magunknak. Így tehát azt kell mondanom, sógor, feleljen a kérdéseimre: vagyok-e olyan jó, mint szolgáló, azúil akár a legutolsó?

Szünetet tartott, de Mózes nem válaszolt. A kemény embert különösen érintette, hogy ismét hallotta a hangot, amely gyermekkorában olyan melegen és hűsögesen szölte hozzá. De lerázta magáról szentimentális érzéseit és amikor Slomó megismételte a kérdést, hidegen és komolyan válaszolt:

— Az én szolgálóm jámborok és apák vallását hűsögesen megtartják.

A szavakat csak úgy mondotta maga elé, fel sem nézett és nem látta a keserűség és fájdalom vonásait, amelyek a másik ajka körül vonaglottak. De nem volt egyetlen elkeseredett szó, amely Slomó ajkát elhagyta volna.

Nézz csak Mózes — mondotta mély sóhaj után — a Bibliának van egy nagyon jó mondása és ez így szól: „Ismerd meg őket gyümölcsükön!” Az én életem ott zajlott le az ön szemellettára. Egyedül voltam, mellőzött és én mindig azon igyekeztem, hogy ezt az életet bekapcsoljam azok életébe, akik körülöttem voltak. Szerettem volna hasznosítani ezt az életet. Ön az egyetlen és első ember, akinek megmondom, hogy én mindig jötevé akarom lenni és emberies. Persze ezért nem élhettem boldog és jó életet. De felhívom önt sógor, itellen, vajjon gonosztevő, vagy örült vagyok-e?

Mózes kezével megsimogatta homlokát, azután enyhén válaszolt:

— Ki tud egy élet fölött itélkezni? Hyesmi a mindentudó isten dolga. Elhiszem, úgy áll a dolog, ahogy ön mondotta és ha csakugyan jót akart, akkor nyugodtan bevárhatja az órát, amikor isten itélkezik ön fölött. Azonban — és ekkor megakadt és hangja még esőndesebbé vált — hisz-e ön istenben?

— Hiszek — felelt Slomó, fejét fel-emelve — hiszek benne. Keressem gyermekkoromban az Istent és megszoktam, hogy a harag és bosszu istene ő. Megnötem és amikor ifju lettem, úgy találtam, hogy a szeretet és könyörület istene. De csak később találtam meg őt egészen, amikor megtudtam, hogy nem a harag és nem a könyörület istene ő, hanem az igazság és a szükségszerűség. Nemcsak

egy népeknek az istene, hanem mindenké és mindené, azoké is, akik nem hisznek benne.

Izgatott volt, felállott és amikor Mózes meglátta őt a holdfényben, úgy találta, hogy ennek az embernek fénylik az arca, dicsfény veszi körül. Valahogy olyannak látta, mint azt a képet odaát, a kolostorban és ijedten kérdezte:

— Azt pedig milyennek tartja?

És rámutatott a kolostor előtt álló keresztre.

— Az bizonyára nagy és nemes ember volt, de meghalt és szelleme is meghalt még azokban is, akik őt megváltóknak mondják. Micsoda téves beszéd azt mondani valakire, hogy megváltó. Az ember csak önmaga által váltható meg, önmagában.

Szünetet tartott. Mózes is hallgatott. A két férfi egy ideig némán állott egymás mellett, mindegyik el volt foglalva saját gondolatával.

Azután Mózes kérdezett:

— Mit akarsz a gyermekkel?

— Tanítója szeretnék lenni — szölte Slomó — mert megszerettem azokban a ritka órákban, amikor alkalmam volt beszélni vele. Figyje el, nem közönséges gyermek. Milyen kár, hogy nem fiúnak született — gondoltam gyakran, azután megint — talán tudja miért, úgy véltem, mégis jó, hogy leány. A gyermekben a tudás vágya lakozik és megsejtése a világságnak.

A másik elhárítón közbeszólt.

— Slomó maga álmodik. Eszter alig kilenc esztendő és én, az apja soha ilyesmít nem tapasztaltam rajta.

— Mert nem akarta tapasztalni. Vagy mert, bocsásson meg, nem látta meg a gyermekben a tulajdonságokat. Azt hitte, álmodik és játszik a gyermek. De én tudom, mit jelent az ilyen vágyódás fiatal szívekben. Nagy bűn veszni hagyni azt, ami itt fősaradzik. Kérem tehát, engedje, hogy Eszterkét javítsam!

Ismét csönd. Majd Mózes is megszölaft.

— Nem tehetem, sógor, nem szabad megtennem, ha akarnám, akkor sem. Nem ön ellen van kifogásom, mindent hiszek önnek, tudom, nem rontaná meg a felkét, de ez nem illik az én leányomhoz. Maradion csak meg egyszerű zsidó gyermeknek. Miért avasuk be olyan idegen dologba, ami szívet szomorúvá tehetné és amely beléplántálja az epedést idegen dolgok után. Az én gyermekem csak, maradion meg egyszerű, jámbor nőnek, ez a legjobb az ő számára és én így kívánom. Akarom, hogy kapjon gazdag és tekintélyes férjet és már most gondoskodtam is ebben az irányban.

Igen — felelte a „mösümed” és a beszélgetés során ezuttal először hangzott keserűen a szava. „Igen, ön gazdag, így hát igaza van, hogy már most gondoskodik vöröl. A gyermek kilenc éves, hat-hét év múlva ki fogja keresni számára a leggazdagabb és legjámborabb ifjut, vagy talán egy özvegy embert, aki talán még jámborabb és még gazdagabb. Eszter nem is fogja ismeri őt, de ez mitsem jelent, van elég idő a lakodalomig! Azután pedig vagy félni fog tőle, vagy gyűlölni fogja őt, de mindenképen közömbös lesz számára. Ez sem jelent semmit, mirevaló, hogy egy zsidó nő szeressen?! Fő, hogy az istent szeresse, szeresse gyermekét és el ne felejtse, hogy szeresse a — gazdagságot.

— Nem értem magát! — csodálkozott Mózes.

— Nem ért — kiáltotta a másik izgatottan, — ön nem ért engem, ön, sógorom? Gondoljon csak a nővéremre.

Freudenthal Mózes, mint egy vad, úgy rezzent össze. A szó szívében talált. Haragosan szeretett volna válaszol-

ni, el akarta tűzni a figyelmeztető embert magától, de erre képtelen volt, fejét meghajította az üldözött és mellőzött férfi nézése elől és hosszú, bensős harc után egy mélyet lélekzett. Aztán így szölt:

— Nem az én hibám volt!

— Nem — mondotta a „hitelhagyott” és hangja ismét nyugodt és szelid volt, nem az ön hibája volt, nem ön egyedül követte el a hibát, hanem maga és édesapám. De amit ön gyermeke ellen követ el, annak a felelőssége már önre súlyosodik, egyedül önre!

És amikor a megrendült férfi már nem tudott felelni, Slomó folytatta:

— Ne zárja el konokul szívét és ne kövessen el bűnt, gondoljon az Igére, amely így szöli: „Adj inni mindazoknak, akik szomjuhoznak!” Sógor, engedje, hogy szomjuhozó gyermekének megmutassam a világságot és az életet.

Mózes erre sem tudott válaszolni és a következő napon már hirté a városkában, hogy Slomó a „mösümed” és Freudenthal Mózes kibékültek, sőt Mózes egyetlen gyermeke nevelését rá bízta a „hitelhagyott” sógorra.

Ez volt az az óra, amelyre a magányos öreg ur visszaemlékezett a zsinagógában, az órára, amelyet szíve mélyéből megátkozott. És akkor is kísérté őt ez az emlék, amikor felemelkedett a többi imádkozóval és kiment a világos tavaszi este. A szűk uccán élet hőmpölygött, az ablakokból világosság ömlött, a kapuk előtt gyermekek és leányok állottak és várták apjukat. A szerencsétlen férfi kegyetlen önkínzással rajzolta maga elé, milyen szép is lenne, ha leányával és vejevel most haza menne, otthon pedig unokák ujongva fogadnák a nagyapát. Minden gyermekmosoly, minden üdvözlés kardként járta át szívét.

— Ha isten igazságos, akkor le fog sújtani arra, aki elbolondította gyermekem szívét.

Amint így elgondolkodott, valaki megérintette vállát. Megfordult és hirtelen visszanézett, mintha kísértet látott volna.

Felhőrdült, szeméi lázban égtek, keze ökölbe szorult, előtte állott az az ember, akit éppen most átkozott a beteg, öreg, megtört férfi — Slomó, a hitelhagyott.

— Beszélne kell önnel — mondotta Mózesnek — van egy levelem...

Mózes azonban megrezzent és dühösen és fájdalmasan szölte:

— Hallgasson nyomorult, nem akarok semmiről sem tudni...!

Az emberek összegyűltek a két férfi köré.

A „mösümed” közelebb lépett és megismételte:

— Beszélne kell önnel, Nem bánom, ha összeszid, de hallgasson meg, Eszter...

Tovább nem beszélhetett. Mózes, mint ütött vad, sietett el a szűk uccán, áfutott a vásártéren, míg hazakerült. Felig öntudatlanul ereszkedett le a kapu előtti kőpadra. Itt várakozott, amíg megnyugodva lassabban liuktetett a szíve. Ugy érezte, mintha valaki a nevén szólította volna. Az első emeleten az ablakok ki voltak világítva. Kacagás hallatszott felülről. A járás-bíró felesége ilyenkor fogadó estét tartott. És megegyeszer hallotta egészen határozotian a nevét és a neve után nagy kacagás tört fel. Az öreg férfi nem törődött vele, szobájába ment, az ételt és italt, amit az öreg cseléd elébe tett, eltolta magától.

— Meghalt — ez csengett egyre a fülében és szívében; bizonyára meghalt!

Leült, feje tele volt sötét, viharos gondokkal. A magányos, fényben uszó szoba a szomorúság tanyája volt. Féltelmes csend ilte meg ezt a szobát, csak a sok gertya sercegett és ez olyan nagyon szomorú volt.

(Folyt. köv.)

SZERKESZTŐSÉG

Cluj, Str. Baro

TELEFO

Ejeli telefon

ELŐFIZETESI AR

Egész évre

Félévre

Negyedévre

Egy óra

XI évfolyam

1928 márci

* 5688

A biztonságnépszöve

— Külp

A tegnapi meg- szaktól megelőző rencia ülésezett gatusai között és az utódállam vezető szót. E célját főleg az látszó ideál kép illetőleg Németo európai államok carnoi paktumo garantálják eg szerződésekkben.

E biztonsági egyes utódállam legfőbb apostola Csehszovákia s tünik fel, hogy kreált új államo zerválói az európai államok.

A baj azonban pang. Anglia n öntetlen hangsz szava e tekintet ha mindez nem egy Bethlen Debrecenben m pesszimizmus mely beszédben egyenesen azzal keszszözés se határokat, am bizonyit.

Mit jelent te és nem keveseb tonsági konfer merő sötétben beavatkozás he ruló flastromo ket elfedik, de ják meg.

E fenti pre népszövevényi is bizonyítják, ügyében, am ügyről van sz fogva a Néps de legfőképen egységes állás általában ni Olaszország, mondottan M nak állást és ösen Csehs veri a dobot.

doitan egy pr nevezetesen a szerződésekkben ezen elvek kö eleget — ahelyett, hog aligha találna Mert egy kim litikát üző al lyan a Néps nem kelleme igazságok ha ózó ügyében osztoztassa s ezuttal Ma jelek szerin Kétségtelen.